

כתב-עת לענייני תרבות ואקטואליה

<http://www.haayal.co.il/story?id=210>

הספציאליסטים

חברה וכלכלה / עידו הרטוגזון (יום שישי, 05/05/2000 שעה 17:53)

מבין כל האומות בעולם, דווקא הגרמנית היא האחות של האומה הישראלית-יהודית. הם אחינו משום ששני העמים הללו חוו ביחד את החוויה החשובה ביותר בתולדות שניהם. חוויה טראומטית משותפת. אין זה קשר של אהבה. אבל לא תמיד הקשרים החזקים ביותר הם קשרי אהבה דווקא.

יש משהו מקומם בדרך המסרסת בה מערכות השלטון והחינוך בישראל מצליחות למשמע כל מאורע חשוב כאירוע לאומי-לאומני. הדרך הדמגוגית בה מדינת ישראל משתמשת באירועי יום השואה, גורמת לרבים לחוש התקוממות עד כדי סלידה מופגנת מימי השואה והזיכרון.

עוד בילדותי, זכור לי, סופר לנו בכיתה על ה"נאצים המפלצות" ועל פשעיהם הבלתי נסלחים. על שואת הארמנים לא נאמר דבר כמובן, משום שלהכחיש את השואה זה עיסוק למפלצות אבל כשאנחנו מכחישים שואות של עמים אחרים זה בסדר, אחרי הכל לנו יש זכות, לנו יש יחסים אסטרטגיים עם טורקיה.

כמובן, שכל נסיון של הילד הרך להתקומם ולטעון שהקביעה כי הנאצים הם מפלצות מרוקנת את יום השואה ממשמעותו, משום שהיא מבצעת דה-הומניזציה למעשים ומוחקת מהם את משמעותם ההומנית, נתקלה בנחשולי בוז ונידוי מצד חבריו לכיתה והמורים בראשם. הנאצים הם מפלצות, ללא כל ספק, וכל קשר ביניהם לבני האדם הוא מקרי בהחלט, ביולוגי בלבד. זאת בארץ בה תנועתו של הרב מאיר כהנא זכתה בשני מנדטים, אחת מהארצות הגזעניות יותר - ישראל הפוסט ציונית המודרנית.

כל נסיון לקשר את השואה לימינו אנו, ולנסות להפיק ממנה לקחים הומניסטיים, מוכשל בישראל באופן שיטתי על ידי מערכות השלטון השוביניסטיות. יום השואה, כמו כל מאורע חשוב, מנוצל בישראל בעיקר על מנת לעודד את שנאת הגויים, הבדלנות היהודית והפרנויה היהודית.

כך מחונך כל ילד, להשיב לנאצים בנשקם שלהם, לשנוא אותם יותר משהם שונאים אותנו. לא אשכח חוויה מגיל 15: נערה בת 16 מהשכבה הבכורה לנו, אשר חזרה זה עתה ממסע כיבוש מרטיט במחנות ההשמדה בפולין (ושאבה הנאה רבה, אני בטוח, מהנפה לאומנית של דגל ישראל, ומהמבט אימפריאליסטי המבזה על מארחה הפולנים), סיפרה לנו בעיניים מזרות אימה על מסעה ללב הרוע... הפולני...

וכך סיפרה לנו: "לפחות הרגשנו את הנקמה, שהיום אנחנו באים לפולנים, שהם אומה מפגרת, והם נאלצים לשרת אותנו. הם רודפים אחרינו בשביל הכסף, וזקוקים לנו כדי להשיג פת לחם." כך היא מתבוססת בהנאתה האימפריאליסטית הקפיטליסטית, הישראלית כל כך, אשר מתהלכת בגאווה ברחובות העיירה הנחשלת ביאליסטוק, כאילו היא כובשת מחדש בזה הרגע את הכולל המערבי.

לאחר מכן המשיכה: "כל זמן הטיול, היו שמיים אפורים. מדהים ההבדל בין הזוועות שקרו לבין הנופים הירוקים והיפים בהם התרחשו. אבל כשעזבנו, שמחתי על השמיים האפורים שנותרו אפורים כל זמן הטיול שלנו. ידעתי שזה העונש של הפולנים, ואיחלתי להם שיגדלו ויחיו את כל החיים הנוראים שלהם מתחת לשמיים האפורים האלו."

בשנאתה המשתוללת, שכחה הנערה החביבה שלא הפולנים הוציאו את היהודים למחנות ההשמדה, אלא הגרמנים, ושהפולנים עצמם היו נכבשים וקורבנות בעצמם, שכל חטאם היה בצפייה פסיבית בעיקרה מהצד ומעט אנטישמיות מושרשת.

אין אני מנסה לסנגר על העם הפולני, ואיני מאמין שהוא זקוק לסנגוריה שלי. העם הפולני הגיב לשואה בצורה ביונית, קטנת רוח, וגסה, כשם שעמים רבים היו מגיבים. כמובן שאף אחד מפורום הנוכחים, כולל המורה הנאורה, שמערכת החינוך הישראלית טרחה לצייד בה את מוחותינו הצעירים, לא טרח למחות על גילויי השמחה לאיד הגזעניים. הם ראו את התגובה כטבעית ומוצדקת מן הסתם. על גזענות משיבים בגזענות.

כשהצבעתי על גזעניות הערותיה בפניה, הביטה עלי אותה נערה צעירה בשנאה יוקדת (אין מדובר כאן בצורה של ביטוי. איני זוכר שמישהו אי פעם הביט עלי בצורה כה

נוראית), כאילו אני עצמי הצטרפתי ברגע זה לשורות המפלגה הנאצית.

"אולי אתה חושב שהם לא צריכים לסבול?" שאלה בהתגרות. הכיתה כולה, והמורה בתוכה הצטרפו אליה בתגובות מבזות. נודיתי מחברי בני האדם היהודים הישראלים. כל זאת מכיוון שלא הסכמתי להצטרף לשנאת האדם הגזענית, עליה מושתת זיכרון יום השואה במקומות רבים מדי בישראל.

כשגדלתי והתייאשתי מהניסיון לעורר דיון הומניסטי במשמעות יום השואה, התחלתי להמנע ממנו באופן שיטתי (כמו משאר הטקסים הלאומניים הישראלים, כיום הזכרון יום ירושלים); לברוח ממקומות ציבוריים בזמן הצפייה; להמנע מכל מגע עם הציבור.

עד אתמול, היום בו צפיתי בסינמטק בסרט השואה הטוב ביותר שאי פעם ראיתי (לבטח טוב יותר מהסרטים העלובים והמבזים של שפילברג ובניני) - 'הספציאליסט' של אייל סיוון.

קודר, מוזר, מעניין - הסרט הזה מעלה שוב את האפשרות לקיים דיון רציונאלי, הומני, על השואה, משמעותה, והתייחסות החברה הישראלית אליה.

הספציאליסט הוא סרט שהורכב מתוך 350 שעות הסרט התיעודי שצילם הבמאי האמריקאי ליאו הורוביץ במשפטו של אדולף אייכמן בשנת 1961. זהו ללא ספק הסרט התיעודי המרשים והקולנועי ביותר שראיתי מימי. הסרט מסתייע בעריכה מרשימה (הכוללת החשכות מסך ארוכות, מסך צבעוני של שידור טלוויזיה שהופסק, דיזולבים יפים בין דמויות השוטרים והחפצים שמסביב לאייכמן) ועוד יותר מכך, עריכת סאונד מדהימה כמעט, אשר כוללת בתוכה רעשי אווירה קודרים מהסוג בהם השתמש דייוויד לינץ בסרט "כביש אבוד", ועד רעשים מוקצנים כל-כך עד שהם נשמעים כחלק מיצירה מוסיקלית של שטוקהאוזן, כמו גם עיוותי סאונד של הדיאלוגים.

אומנם העריכה האגרסיבית והמוחצנת כל כך יוצרת בעייתיות מסויימת בסרט תיעודי על נושא רגיש כל-כך, ובשליבים מסויימים היא מעוררת חשד לגבי כוונותיו של הבמאי, ונדמה כאילו הוא מנסה לבצע גרוטסקיזציה בדמותו של אייכמן או של התובע, אולם בסופו של דבר, לא הצלחתי למצוא הטיה מוצהרת לצד זה או אחר בשימוש בעריכה ובעריכת הסאונד, והיא בעיקר מעצימה את החוויה הקולנועית והופכת את הסרט, לסרט מרשים גם מן הבחינה הקולנועית.

המצלמה של הורוביץ משייטת באיטיות ברחבי בית המשפט האפלולי, רחב המידות. סצינת המשפט מזכירה בחלקים מסויימים סצינות קפקאיות. אייכמן בתא זכוכית, השופטים יושבים על כן גבוה. מרחקים עצומים מפרידים בין אדם לאדם. אייכמן נאלץ כל העת להתיישב ולקום על מנת להעניק תשובות למיקרופון, כמו חייל בטירונות. אייכמן דובר גרמנית רהוטה, התובע דובר עברית צחה ועובר לעיתים לצעקות בגרמנית, השופטים דוברים עברית ולעיתים בגרמנית שקולה, העדים בעברית, אנגלית, צרפתית, גרמנית, פלמית ועוד.

אנו יכולים רק לדמין כמה הסצינה הזאת הייתה סוריאליסטית בעיניו של אייכמן. חמש-עשרה שנה לאחר שהתאכזר לקהילה אירופאית חסרת אונים, הוא נחטף על ידי סוכניה של אותה קהילה שהקימה בינתיים מדינה, ונשפט בקצה אחר ונידח של העולם, שם הוא גם מוצא להורג.

בתוכנית הסינמטק לחודש מאי 2000 נכתב על הסרט: "הפער בין פשעיו המפלצתיים של אייכמן לבין אישיותו הבינונית של הנאשם, מדהים מיד במפגש הראשון עמו, פער ההולך וגדל במהלך הצפייה בשלוש עשרה המערכות המרכיבות סרט זה."

כאן נפל סינמטק ת"א לקלישאה השניה בהתייחסות לשואה (אם כי קלישאה גרועה פחות ונכונה יותר מקלישאת המפלצתיות), היא קלישאת "הבנאליות של הרוע". אייכמן לא היה אדם בינוני. הוא אולי לא היה גאון או אדם גדול, אבל הוא אדם מרשים, ובהחלט לא אותו פקיד אפרורי אותו מנסה ההגמוניה הישראלית לדמות לעצמה. הוא עונה לשאלות בכבוד, בענייניות, בענווה.

אני מבקש להבהיר שאיני מנסה לצייר את אייכמן בצבעים מחמיאים. הוא בהחלט לא אדם להתגאות בו, שכן הוא נכשל במבחן המוסרי בו אסור לאף אדם להיכשל, ובו נאלצו כה מעטים לעמוד. אני מבקש להראות את אייכמן כפי שהוא, דווקא משום שהוא אינטליגנטי הרבה יותר מן האדם הממוצע, ולמרות זאת נכשל באותו מבחן מוסרי.

"האם אתה רואה בחיילי מחנות ההשמדה רוצחים?" שואל התובע בדמגוגיות בה הוא נוקט לאורך המשפט כולו (לאורך המשפט כולו התובע פונה אל אייכמן באופן משפיל, מזלזל. לעיתים קרובות קוטע אותו ולעיתים אף גולש לצעקות). אייכמן עונה: "איני יכול לשפוט אותם משום שלא עמדת במקומם." "אתה לא תתחמק מהשאלה הזאת," מתעקש התובע - "מהשאלה הזאת לא תתחמק במשפט זה."

"איני יכול לשפוט אותם, מפני שהם עמדו במקום בו אני לא עמדת למזלי," חוזר אייכמן בקור רוח. "ואם היית עומד במקומם?"

"אני מאמין שהייתי יורה בעצמי. אולם כמובן שאיני יכול לומר בוודאות מה הייתי עושה במצב כזה, מפני שלא עמדת בו. אני מאמין שאם היו שולחים אותי למחנות ההשמדה הייתי מעדיף לירות בעצמי מאשר להשתתף באותם מעשים."

אייכמן, כמובן, השתתף בעקיפין באותם מעשים, כאחראי על משלוחי הנידונים למחנות ההשמדה. בסרט הוא טוען כי ביקש כל העת להיות מועבר מתפקידו, אולם מבוקשו נשלל ממנו. אין הוכחות לכאן או לכאן בעניין זה.

אייכמן מודה באחריותו ובכל מעשיו ויודע שינדן לעונש מוות, אולם בכל זאת, הוא אינו טורח במהלך רוב המשפט לגלות את עמדתו כנגד השואה, למרות ההנחה השגויה של בית המשפט שהוא נאצי קר רוח ושונא יהודים, אשר תמך ותומך בפתרון הסופי.

מדינת ישראל ניהלה לאייכמן משפט ראווי. היא לא שפטה אותו כמו ששופטים אדם, אלא כמו ששופטים אומה. במהלך המשפט עולים על הדוכן אינספור עדים שמספרים על חוויות הזוועה שלהם מהשואה. לעדים קשר עקיף בלבד לאייכמן? לא נורא. לא לאייכמן ניתן עונש המוות, אלא לגרמניות. אותה גרמניות אותה מבקש התובע כל העת לבזות בצווקו על אייכמן - "תפסיק לדבר איתי במספרי טפסים! את זה אתה זוכר יפה מאוד! תדבר לעניין." התובע מנסה כל העת ליצור את אותו רושם קל-כל-כך על אודות הגרמנים, כאילו הם בירוקרטים חסרי רגשות, מכונות - מפלצות הזוכרות רק מספרים של טפסים.

מי שיעמיק יותר לחקור יגלה שגם הגרמניות אינה זו שעומדת על דוכן הנאשמים. התובע דומה לתרבות, למודע אשר מנסה להאשים, ועל-ידי כך להדחיק את אייכמן המייצג את הברברי - את התת-מודע, את חוסר המוסר.

אייכמן לא נרתע. הוא עונה בענייניות לכל השאלות, אדיש כמעט תמיד לדמגוגיה הנמוכה בה עושה שימוש התובע הישראלי. רק בקטע אחד הוא מתרגז לפתע על שאלותיו הגסות של התובע ומסרב לענות. לפנייתו של השופט המצווה עליו לענות על כל שאלה הוא עונה, "אני מבין שעלי לענות, וכך אעשה. אך אני חש שצולים אותי פה. צולים עד שאהיה עשוי היטב."

רק לקראת סוף המשפט, כאשר השופט חוקר אותו, אומר אייכמן שאם לא יוצא להורג הוא מבקש לכתוב ספר. "בחרטות", הוא אומר, "אין תועלת. חרטות הן ילדותיות. הדבר היחיד שחשוב הוא להבטיח שדבר כזה לא יקרה שוב לעולם." אם לא יוצא להורג הוא מבקש לכתוב ספר שבו יתאר את הדברים מנקודת מבטו שלו וידבר על מלוא הזוועה שבלאומנות ובגזענות. ספר שינסה למנוע ממקרים כמו השואה לקרות שוב, שייכתב על ידי אחד מראשיה של תכנית השואה.

אייכמן הוצא להורג. השופטים העדיפו לתפוס אותו כשעיר לעזאזל של החברה הישראלית הפגועה. החלטה לגיטימית למחצה. אולי הוצא להורג דווקא על מנת שלא יכתוב את אותו ספר שמנוגד כל-כך לעקרונות הרוח הישראלית הלאומנית גזענית שתתבסס בשנים הבאות במדינת ישראל, בבית השלישי.

אייכמן לא היה אדם רע מרובנו. אני יכול לומר על עצמי שלא היה אדם רע ממני. במקום להביט עליו מבחוץ ולרחוץ בנקיון כפינו, עלינו להשתמש בנסיגנו שלו על מנת לעשות חשבון נפש ביום השואה.

יום השואה לא קיים על-מנת להאשים את האחר, אלא על-מנת להאשים את עצמנו, משום שעלינו להתאפק מדי יום ויום על מנת שלא להיגרר לשואה נוספת. אין שום גאווה בהיותנו הקורבן - היה זה עניין של מזל בלבד - ואנו עלולים היינו להיות, בסיטואציה אחרת, הסדיסט. העם היהודי אינו טוב יותר אפרירי מהעם הגרמני.

את זאת מעדיפה החברה הישראלית להדחיק על ידי דיונים לגיטימיים כביכול תחת הכותרת "האם השואה יכלה לקרות רק בגרמניה?" "הדיון הנלוו והגזעני הזה כבר הושרש כל-כך לתוך ההווה הישראלית של מחשבת השואה, עד כי רבים מן הישראלים יאמרו ברצינות שהשואה היא תופעה גרמנית שכלה לקרות רק בגרמניה. למה בגרמניה? בגלל שהם דייקנים, צייתנים, גזעניים. אנחנו גזעניים? חס וחלילה!

מי ששואל האם זה היה חייב לקרות דווקא לגרמנים, ראוי שישאל אם זה היה חייב לקרות דווקא ליהודים. אם הם סדיסטים, אנו חייבים לראות עצמנו כמזוכיסטים. העם היהודי אינו פחות מזוכיסט משהגרמני סדיסט. אולם ראינו זו אינה עושה צדק או כבוד לאף-אחד מן העמים.

האם אנו יכולים להכחיש שבכל אחד ואחד מאתנו מסתתר רוצח? האין זו אחת האמיתות הראשונות שבבסיס האדם? אין אנו צריכים לשנוא את כל אלו שגילו את הרוצח שבהם, על חלקם ראוי דווקא לרחם.

האתוס הציוני אמר "נסלח להם שהרגו את בנינו, אך לא נסלח שבגללם הוכרחנו להרוג את בניהם." איזה עם ביש-מזל יותר, העם הגרמני או העם היהודי? אני אינני יודע לקבוע בעניין זה, אך אני יודע זאת: מבין כל העמים בעולם, לא הטורקי, לא היווני ולא האמריקאי הם אחינו, אלא דווקא הגרמני. אומתם היא האומה האחות של האומה הישראלית-יהודית. הם אחינו משום ששני העמים הללו חוו ביחד את החוויה החשובה ביותר בתולדות שניהם. חוויה טראומטית משותפת. זהו קשר דם שלא יימחה לעולם. אין זה קשר של אהבה. אבל לא תמיד הקשרים החזקים ביותר הם קשרי אהבה דווקא.

אייכמן עשה עם עצמו את החשבון הבא: "אם אמרוד ולא אשתף פעולה, המכונה תמשיך לפעול ואני אהיה מת. אם לא אמרוד, אחיה." מי שמבקש לחפש עוד צידוקים למעשיו של אייכמן, שיחפש בספריו של מרטין היידגר, ההוגה המפורסם מתקופתו. סבתא שלי נכחה בנאום הרקטור המפורסם של היידגר בהיידלברג ב-1933, בו העניק את הלגיטימציה האקדמית למפלגה הנאצית. לא צריך להיות בן-אדם קטן, ולא בן-אדם גדול, ולא בן-אדם בינוני כדי להיות רוצח. צריך רק להיות בן-אדם.

האם יש משהו מאתנו שאינו מסוגל להזדהות עם החשבון הזה של אייכמן? מי מאיתנו לא ראה פעם כילד נערים גדולים מרביצים לילד קטן ועמד בצד, לא נקף אצבע, משותק בפחד? אם הייתם רואים היום המון יהודי מרביץ לערבי כפי שקרה פעם לאחר אחד מפיוגעי האוטובוסים של אמצע שנות התשעים, האם הייתם מקריבים עצמכם ובאים להגנתו?

אבי (להבדיל אלף אלפי הבדלות) נשלח לחצי האי סיני בשנת 56'. הוא נשלח למלחמה אליה התנגד, כנחת בגל הנחיתה הראשון בשארם-א-שייח. תחזית ההרג לגל הנחיתה הראשון הייתה 70% מתים, והנחתים שוחחו על כך. בהשלמה סטואית, הולך לו אבי לעתיד, אדם שקול ואינטליגנטי בהחלט, לקראת מותו במלחמה בה אינו מאמין. חוסר שיקול דעת כזה נראה בעיני נורא לא פחות מחוסר שיקול הדעת של אייכמן. זה היה מוכן להרוג חפים מפשע, זה היה מוכן להרוג חפים מפשע ולמות חף מפשע, ללא צורך. הנחיתה התבטלה ברגע האחרון ואבי נפצע מאוחר יותר בקרבות במיתלה.

האם ישנו איזשהו חייל שאי פעם הרג ושלא היה רוצח? אם אייכמן רוצח, כל אחד מהחיילים האלה רוצח. כל אחד מהם עשה את הבחירה שלו, והעדיף להרוג חפים מפשע מאשר למות, או להכנס לכלא, או להיות מנודה. כל השאר זה פוליטיקה. אסור להגלות את אייכמן החוצה, צריך להפנים את אייכמן. חברה שתגלה את אייכמן החוצה תקבל עשר שנים של אינתיפאדה, שלוש סיעות כהנא, וראש ממשלה שנרצח.

האנושיות היא זו שמקבלת את אייכמן, מבינה אותו, מרחמת עליו ומתנגדת לו. אנושיות זו היא אנושיות מהסוג שלא התקיימה עדיין אף פעם בתולדות החברה האנושית. זו האנושיות אליה חתר טולסטוי בנאומו המפורסם משנת 1910, בו קרא לנצחון המצפון הנוצרי וסוף ההרג המלחמתי, תחת כל אמתלה. באותו נאום קרא לנצחון המוסר האישי של כל חייל וחייל וקרא למלחמה בשמה - "רצח!"

כל עוד החברה הישראלית תמשיך להדחיק ותסרב להבין את אייכמן, היא תיוותר אייכמן.

דני פולטין (יום שישי, 05/05/2000 שעה 18:58)

המאמר בהחלט מעניין ויש בו נקודות רבות בהם אני מסכים, לצערי מדינת ישראל מגדלת לעצמה מקנה בקר עצום של פרות קדושות אשר כל אדם המתקרב אליו ידון להוקעה ודחייה.

ולכן כל המחזיק בדיעה שונה, יצירתית או אפילו פחות טקסית ופורמלית לגבי השואה חייב למצוא פורומים אלטרנטיביים להביע את דעותיו או אפילו לשאול את אותן שאלות,

מיליוני אנשים כולל גרמנים מסבירים את השואה כמעשים הנעשים ע"י אנשים חסרי צלם אנוש, ע"י אמונה עיוורת במנהיג נוסף כריזמטיות ורטוריקן מחונן, אף אחת מהן לא נשמעה לי רצינית או משכנעת שכן איך יכול להיווצר מצב בו אומה עושה סיבוב (פורמלי לפחות) של מאה ושמונים מעלות אל עבר (רפובליקת וימר??? נו באמת) הדמוקרטיה האוטופית לראשונה בתולדותיה ומצליחה לשקם עצמה

שירים ושערים

דני פולטין (יום שישי, 05/05/2000 שעה 19:33)

בתשובה לדני פולטין

תוך זמן מועט כלכך, ולכן הרשתי לעצמי לעיין במצע "מפלגת הפועלים הגרמנית הנאציונל-סוציאליסטית" כפי שנתפרסמה במינכן, 24 לפברואר 1920 (חטא מובהק וחוסר מחילה לכל ישראלי גאה פטריוט פטריארכל ומפגר) כדי למצוא את שורש "הבעייה", ומצאתי סעיף מעניין מאוד: 4. "לא יוכל להיות אזרח אלא מי שהוא בן העם. לא יוכל להיות בן העם אלא מי שדמו גרמני, כלא להתחשב בדתו. שום יהודי לא יוכל להיות אפוא בן העם"

סעיף זה בעצם הבהיר (לי לפחות) מה בערך קרה, האידיאלים הגרמניים הנאצים בעצם עשו קשר ישיר בין דם, דת, מין וכו' לבין המדינה כשטח גאוגרפי כזכות ישיבה וקיום בה.

האידיאולוגיה הזאת בעצם הנחתה ובעצם היתה האידיאל מאחורי מעשי הנאצים במישור "הבעייה היהודית" לפחות. בכולנו יש רוצח זה ברור, אבל הפטריותיות האקסטרימינלית כלכך קיימת במדינות מועטות מאוד, אני אינני מאשים את הנאצים ברצח שרירותי או ברצח סדיסטי, אני מאשים אותם בפטריותיות מוגזמת באידיאלים מעוותים

ובפאנטיות התואמת פלאים את אותן אידאולוגיות, גרידא...

לצערי באותו רגע האפוקליפטיקה המתבקשת כלכך התחברה לי, ובעצם אימתה את המשפט האחרון של המאמר עד כדי סוף ממולח של סרט מתח הוליוודי, איזה מדינה אימצה לעצמה בצביונה חוק הדומה וחופף שני טיפות מיים לסעיף 4 במצע הנאצים שהזכרתי לעיל? מי אם לא אנחנו? איזה חוק אם לא "חוק השבות" מפלה את בני האדם בצורה מהותית כלכך????

איזו מדינה בעולם עושה את הקשר ההדוק כלכך בין המדינה לבין אזרחיה???

רובכם כמובן יגידו שכורך הנסיבות גרם לנו למצוא מקלט מדיני בטוח מזוועות המכונה הנאצית ואנטישמית בכלל, אך מי מצטיינים יותר מאיתנו בחציית הקו הדק שבין מלחמה על חיינו לבין אימפריאליזם (עיין ערך- מלחמת ששת הימים)

לכן לא נותר אלא לסיים בציטוט חופשי (חופשי מאוד) של השורה האחרונה במאמר
"עד שלא נבין את אייכמן, נהיה אייכמן"

דם על הדגל

מתעניין (יום שישי, 05/05/2000 שעה 20:46)

בתשובה לדני פולטין

פטריוטיות או לאומנות? האם עמדת על ההבדל הדק בין השנים? האם אתה חושב שאותו אדם שידוע רק את שפת האם שלו, אוהד מושבע של קבוצת הכדורגל הלאומית, עוקב אחרי כל שחקן ספורט ישראלי בחו"ל ומחכה בקוצר רוח ליום העצמאות כדי לשים דגל קטן על חלון המכונית וכדי להרשים את משפחתו באומנות המנגל - האם אדם זה יהפוך לרוצח אכזר ורובוט עיוור? חסר עוד משהו. חסרה ההנהגה. המרכיב האחרון בתבשיל הזה הוא ההסתה, התעמולה, השכנוע - כולם מסופקים ע"י ההנהגה. וכל אלה לא יכולים לעבוד, אם אין להם את המצע המתאים לעבוד עליו. שנים של שנאה מחלחלת הציבו תנאים מצויינים למשטר הנאצי. והמפלגה הנ"ל, שלהזכירך נבחרה בצורה דמוקרטית, ביצעה את תפקידה כראוי - היא ייצגה את העם. דיעות כאלו לא יכלו לפרוח בשדה קוצים. האדמה הייתה רוויה וחיכתה.

לכן אל תאחד פטריוטיות גרידא עם לאומנות שהושחזה וטופחה. איחוד מעין זה הוא טעות, טעות שנעשתה ע"י יהודים במלחמת העולם שנייה, שהאמינו שהעם הגרמני בסה"כ עובר תהליך של פטריוטיות. כמובן שהפטריוטיות הפכה ללאומנות, אבל רק עם עזרה מלמעלה.

דם על הדגל

רועי (שבת, 06/05/2000 שעה 1:17)

בתשובה למתעניין

הזהר בדברייך כיון שאתה רק מקצין את דבריו של כותב המאמר.

האם יש לנו הנהגה שעלולה ליצור מצב כזה?

אז אשאל אותך האם חלק מההנהגה אצלינו יכולה לקבל את זה שרצח עם זה דבר שיכול להיות תקין?

האם יש חלק בעם הזה שיכול לקבל את זה שרצח עם הוא דבר תקין.

מה קורה באדמה שלנו?????

הידעת?

הירושלמי (שבת, 06/05/2000 שעה 21:51)

בתשובה למתעניין

המפלגה הנאצית מעולם לא קיבלה יותר מ-37 אחוזי קולות בבחירות חופשיות (יולי 1932). אין פאקט, הפופולריות הגוברת של הנאצים נעצרה בבחירות של נובמבר, עם 33 אחוזים בלבד. מה שגרם לעלייתם של הנאצים לשלטון הייתה סדרת פגישות סודיות בין היטלר ואישים חשובים אחרים (כדוגמת האקס קאנצלר פאפן, והבן של הנשיא הינדנבורג) שאיפשרה את מינויו של היטלר לקאנצלר הגרמני ע"י הנשיא החצי-מת הינדנברג.

תוסיף לזה את שריפת הרייכסטאג, האנייבלינג אקט, ומוותו של הינדנברג, וזה על קצה המזלג עלייתם של הנאצים לשלטון, וקונסולידציה מוחלטת של כוחם.

המפלגה הנאצית, אם כן, לא ייצגה את העם הגרמני עם עלייתה לשלטון.

(עוד שבוע למבחן בהיסטוריה...)

הידעת?

אמיר (יום ראשון, 07/05/2000 שעה 10:44)

בתשובה להירושלמי

שריפת הרייכטסאג וכו' היו אחרי עליית הנאצים לשלטון. וגם עם הם ייצגו רק 30 אחוזים מהעם, הם עדיין היו המפלגה הגדולה ביותר.

מתעניין (יום שישי, 05/05/2000 שעה 20:25)

בתשובה לדני פולטין

ראשית, ברצוני להבהיר נקודה מסויימת, מר פולטין. האומה הגרמנית לא עשתה שום סיבוב של 180 מעלות. מעולם לא. האומה הגרמנית, שהייתה רגילה כל כך להנהגה אוטוקרטית פשוט לא הייתה מוכנה למשטר שונה בתכלית כגון דמוקרטיה. הגרמנים כל כך כמהו להשבת "הסדר הישן" על כנו, כי באמת האמינו, בעזרת התעמולה המתאימה, שבעבר היה להם טוב יותר. המפלגה הנאצית תמרנה את רגשות האנשים ועשתה שימוש במשבר הכלכלי, שבלעדיו לא הייתה נבחרת. מעולם לא הייתה תפנית מבחינת האומה הגרמנית. רק עיכוב קל.

שנית, הייתי רוצה להתייחס למאמר. אינני תלמיד תקשורת או מבקר קולנוע, ולכן איני מתכוון לעמוד על טיבו ואיכותו של סרט זה או אחר. אני אף חושב שאין זה רלבנטי. לעומת זאת, הייתי רוצה להמליץ לכותב מאמר זה, שיניח לרגע את אנינות הטעם הקולנועית שלו וייגש ויצפה בסרט שאני אישית הושפעתי ממנו רבות - "הנחשול" (באנגלית The Wave).

הסרט מבוסס על סיפור אמיתי. מורה עורך ניסוי בכיתת תיכון ומנהיג בה משטר פאשיסטי. הניסוי עובד כל כך טוב עד שכל בית הספר נסחף ומוקם ארגון - "הגל".

לא ארחיב בהרבה, אך אומר שלמי שכל זה נשמע בדיוני, שיגש ויצפה. אני מבטיח שדעתו תשתנה. ההסטוריה חוזרת, רבותי. בהחלט כן.

אילן מעוז (יום שישי, 05/05/2000 שעה 21:30)

הכולכם פסיכים שלא התעקבתם על כך שהוטח בכולנו שאנחנו וכל החיילים באשר הם ואייכמן זה היינו הרך?!!!!!!!!!!!!!!
לא בענייני לדבר על אופייה של מדינת ישראל ובאפשרותה של השואה לחזור בשנית(מה שבהחלט עלול לקרות).
אבל כן אגן על עצמי, עליכם ועל כמעט כל אדם שהוא, שכן להגיע לדרגתו השפלה של אדון אייכמן ישנו צורך בעבודה ועמל מרובים.
נעשה משפט הוגן. איני מטיל ספק בכך.
אולי החימרו באי בית המשפט ושופטיו ביחסם אל המיני צורר. אך שמתם לב מה כותב הכתבה עשה?
דאג לדבר על סבלו של אייכמן תחת ההתקפות של תובע. אבוי. רק לא זה.
אין מה להשוות את זה למעשיו של אייכמן ולחלקו המרובה בהשמדת עשרות מיליוני אנשים חפים מפשע.
איני יודע אם הכותב נפל לטיעוניו של סרט תיעודי זה- הספיציאליסט- אך הופתעתי לראות שכותב מוכשר ומהנה כמעט תמיד נופל לדמגוגיות זולות שכאלו.

אנוכי תומך מושבע של זכויות אדם באשר הם ואם ברצוננו להיות חברה הומנית ומוסרית, עלינו להטיל את חוקינו באופן שווה על כל אחד באשר הוא. כנראה שאיני מסכים ליחס אשר זכה אייכמן אליו. אך מכאן ועד לטעון כי חיילים עומדים בשורה אחת עם אדולף אייכמן, אין לכך שום טיעון מבוסס והגיוני.
למה טרח הכותב להדגיש כי אייכמן ענה באופן ענייני ולא התרגש מתקיפותיו הדמגוגיות הזולות של התובע. אני שואל את עצמי האם הוא מעוניין לשפר את איכות הטיפול ברוצחי המונים בבתי המשפט הישראליים. בהחלט נושא דחוף וחשוב.

כל עוד החברה הישראלית תמשיך להדחיק ותסרב להבין את אייכמן נהיה לבחירה החסרה מרכיב חשוב בקיומה, אך בהחלט לא אייכמן!!!

אמיר (יום שישי, 05/05/2000 שעה 23:49)

קודם כל, רציתי להחמיא על המאמר. מקווה שלא יאשימו גם אותך בהכחשת שואה, או בהיותך אדם נתעב.
הסכמתי עם רוב הדברים, פרט להיותנו מזוכיסטים (האם כל אדם שנטבח אי פעם מזוכיסט? מזוכיסט הוא אדם הנהנה מהכאב, אני לא חושב שמה שיש לנו זו הנאה אלא אינטרסנטיות). הנקודה השנייה היא, ההשוואה בין אייכמן לחיילים. אייכמן הצטרף למפלגה הנאצית, ופלס את דרכו בלב שקט לצמרת. אם באמת היה עורך את חשבון הנפש הזה, היה מקסימום מגיע לרמת תושב עיירת דכאו שלא עשה כלום על מנת לעזור לנרצחים, וזה מובן. אבל לשבת בצמרת? רק אם היה סוכן חשאי מטעם אחת המדינות השכנות, אני יכול לנסות להבין את הטיעון הזה. חייל לעומת זאת, מגוייס מכורח היותו אזרח. מי שלא רוצה להרוג, יכול שלא להתקדם.
אבל הדיון עורר בי שאלה ישנה. טענת, שילדים העומדים בצד ואינם מגינים על החלש הינם אייכמנים, כיוון שלא מנעו כלום. נשליך את המצב על מדינות, למשל ההתקפה האמריקנית על יוגוסלביה. אם היו עומדים מהצד, הרי היו נחשבים לאייכמן כי אפשרו לפגוע בחלש, אבל אם הם

לוחמים בחזק, הרי שאז הם גם נחשבים אייכמן. השאלה מי הוא האייכמן הגרוע יותר - זה שנלחם והרג בשם האידיאליזם או זה שישב בצד ונתן לטבח כשיכל לעשות משהו? האם רצח של היטלר היה מוסרי, או שמא האדישות לגבי מעשיו והשארית בחיים?

[אלעד שובל](#) (שבת, 06/05/2000 שעה 0:23)

בתשובה לאמיר

(א) הכותב לא קרא לעם היהודי מזוכיסט- הוא רק המחיש בעזרת טיעון זה שהנאצים לא היו סדיסטים.

(ב) אייכמן נכנס לפוליטיקה הגרמנית לפני הופעת הפתרון הסופי, וכמו שבממשלת ברק ישנם שרים המתנגדים ליציאה מלבנון כך יכול להיות (ואני מדגיש, רק אולי, אני לא יודע בבטחון) אייכמן התנגד לו. ההבדל היחיד הוא שאם הוא היה מביע את התנגדותו הוא ככל הנראה היה חוזר להיות אזרח פשוט, או לחלופין אסיר פשוט.

[אמיר](#) (שבת, 06/05/2000 שעה 18:07)

בתשובה לאלעד שובל

(א) סדיסט לא מתעלל במזוכיסטים. הסדיסט נהנה כשקורבנו סובל, ואם הקורבן נהנה מהסבל הרי שאין פה מטרה לסדיסט. לא כל אדם שעבר התעללות חייב להיות מזוכיסט, להפך - רוב קורבנות ההתעללות (נשים מוכות, ילדים) אינם מזוכיסטים. האם אין סדיסטים בעולם?
(ב) אייכמן יכול היה לפרוש, לא היה קורה לו כלום. שופטים שהחליטו שאינם מסכימים עם הרייך, פוטרו מעבודתם ולא נשלחו למחנות ריכוז. אם עבודתו של אייכמן הייתה חשובה לו יותר מהמוסר, הרי שהוא בדיוק כפי שמציגים אותו.

מוסר מול מציאות

[אבנר קשתן](#) (שבת, 06/05/2000 שעה 23:21)

בתשובה לאמיר

"אם עבודתו של אייכמן הייתה חשובה לו יותר מהמוסר, הרי שהוא בדיוק כפי שמציגים אותו".

אתה מציג כאן את האפשרות הזו, שבן-אדם יציב את המוסר בעדיפות נמוכה יותר, שיתן לשיקולים אחרים להשפיע על החלטותיו, כמצב הנמוך ביותר האפשרי. בן-אדם שלא מתחשב במוסר בהחלטותיו, אתה טוען, זכאי לשנאה כדוגמת השנאה שמורעפת על אייכמן.

זאת נקודה שמדגישה טענה שהועלתה כאן על הלאומנות הישראלית - לפני מספר ימים, במאמר כאן ב"אייל הקורא", במאמר של יוסי גורביץ על שחרור בני הערובה הלבנונים (אם זכרוני אינני מטעיני), טען אדם (אינני זוכר את שמו) שעלינו לשים בצד את השיקולים המוסריים לאור המציאות בגבול הצפון. הדוגמאות לא זהות, כמובן, אבל יש כאן את אותה מוכנות להתעלם מכל עכבות מוסריות למען מטרה שמוגדרת כ"חשובה יותר ממוסר".

מוסר מול מציאות

[גלעד](#) (יום ראשון, 07/05/2000 שעה 8:58)

בתשובה לאבנר קשתן

מי שהעלה את הנקודה הזאת במקור היה איתן הבר במאמר בידיעות אחרונות יום לאחר פסיקת בית-המשפט העליון (שעדיין לא ברור לי כיצד עורכי העיתון הרשו לו להתפרסם, ועוד על גבי עמוד שלם בחלק א' [בהשאלה מ"הארץ"] של העיתון).

עוד אינדיקציה קטנה לאורך-הרוח הרוחני והמוסרי של המנהיגים הלא-נבחרים של המדינה בעבר (וסביר להניח שגם בהווה).

האופציה של אייכמן

[תומר](#) (יום שישי, 11/02/2005 שעה 16:55)

בתשובה לאמיר

עברתי על הכל כאן ברפרוף, אבל יש לי תגובה קטנה שאני חושב שהיא רלוונטית:

הרמטכ"ל של היטלר התפטר. הוא התפטר. בן אדם שרוצה להתפטר, יכול. בלי שיהרגו אותו. אייכמן אולי רצה או לא רצה למנוע את רצח היהודים (מישהו חשב שאולי הוא גם שיקר בבית המשפט כי הוא לא רצה שייתלו אותו?) אבל זה לא רלוונטי!

גם אם הוא ניסה בכל מאודו למנוע את רצח היהודים, העובדה שנשאר בממשל עושה אותו מטרה לגיטימית למשפט והוצאה להורג. תארו לכם שאתם מתגייסים לצבא, עולים בסולם הדרגות, הופכים לרמטכ"ל או שר ביטחון, ואז ראש הממשלה מודיע לכם שבאופן רשמי לחלוטין, באופן גלוי, מדינת ישראל הורגת כל אדם פלסטיני בתאי גזים על בסיס אתני, בלי קשר לשאלה

אם הוא חבר בארגון טרור או לא. ברור שתתנגדו. אך האם אתם תתפטרו או תישארו?

אני יודע שההצהרה שלי היא מעט בעייתית עקב טענות רבות שנעשות נגד הממשלה, ואני יודע שהתגובות שאקבל משמאלנים קיצונים ("ישראל המרושעת כבר עושה שואה" וכו') הן בעייתיות לא פחות, אבל תתמקדו בהצהרה שלי כפי שהצהרתי אותה, מחוץ להקשר של המציאות הפוליטית בימינו. אדם שנשאר מרצונו במשטר שרוצח אנשים למרות שיכול להתפטר, אדם ששולח אנשים ברכבות למוות באופן אקטיבי, מה דינו?

פתחו את העיניים

רועי (שבת, 06/05/2000 שעה 1:23)

הביטו במראה ואמרו גם אנחנו גזעניים גם בנו יש את מה שהיה בעם ההוא.

לא באותה מידה אבל יש בנו את זה ואז ורק אז אולי אני כמו כולם נוכל להפסיק להיות כאילו.

נוכל לתת כבוד לאדם משום שהוא אדם ובגלל מעשיו. ולא בגלל דתו מינו או צבעו.

ואם מי שמביט במראה אומר אני לא גזען שיביט ויומר מה עשיתי כדי שגם אחרים לא יהיו גזענים.

רועי

אפילו לי עדיין יש מחשבות גזעניות מידי פעם. אבל לפחות אני משתדל להפסיק לא כמו רבים אחרים שאותם יצא לי להכיר.

הממ...

לירון נוימן (שבת, 06/05/2000 שעה 2:26)

אני מסכים עם חלק גדול ממה שכתבת, בעיקר עם זה שהחברה שלנו חוטאת בגזענות רבה מאוד, וגם אותי ממלאת גועל העובדה שתלמיד מערכת החינוך הישראלית יכול בהחלט לגמור 12 שנות לימוד מלאות ללא שתחלוף המחשבה בראשו שיתכן שהיו שואות אחרות, ואולי אפילו, חס וחלילה, עמים אחרים (הצוענים, למשל) נהרגו מסיבות גזעניות דומות באותה שואה בדיוק.

כמה הערות יש לי. ראשית, מדוע אנו "אחים", כמו שהגדרת את זה? כי עברנו את אותה חוויה נוראה? זה נראה לי, עדיין, קצת רופף.

שנית, אייכמן לא היה אדם רע יותר ממך? אני בספק. אמת, הוא שמר על התחת שלו (ויסלחו לי הרגישים לשפה), ועל כך אי אפשר להאשים אותו, אבל הוא היה בתפקיד גבוה מאוד, ולתפקידים גבוהים בדרך כלל לא נופלים מהשמיים, אלא מגיעים אליהם רק אם רוצים. הוא נתן יד גדולה לרצח של המוני הצוענים, המפגרים, הנכים, חולי הנפש, הזרים והיהודים (מגיע לנו להיות אחרונים ברשימה פעם אחת), ולא בעל כורחו, לדעתי. זה עושה אותו בהכרח אדם רע.

נראה לי.

רחל (שבת, 06/05/2000 שעה 10:28)

הוי...

יש כאן המון רעיונות חשובים והמון חציית קווים הגורמת לטישטוש.

1. רצח הוא רצח הוא רצח אבל גרמניה הנאצית הקימה בתי חרושת למוות בצורה שלא נראתה כמותה. הנאצים עברו פאזה.

ומכאן הדיון האם זוועה זו יכלה להתבצע ע"י כל אחד נובע לא רק מהרצון להתנקם בגרמנים אלא גם מהרצון לנחמה. זה כל כך מפחיד לחשוב שכל אחד יכול לעשות זאת. הרבה יותר קל להאמין שרוע בסדר גודל כזה ממוקם איפהשהו בקצה מרוחק ביותר (שסבירותו מאד קלושה) של הרוע האנושי.

2. אחים? לא ניסחפת?

נכון אנו קשורים בקשר גורדי שלא ניתן לנתקו.

אבל למה להיסחף לקשרי משפחה. גם הקשר הנוכחי מכאיב למדי.

3. נכון, גם אני הייתי עומדת מן הצד (רוב הסיכויים) אילו על אדמתי היה מישור מבצע זוועה שכזו. הייתי בוודאי משותקת וחרדה לגורל ילדי.

אך אייכמן (ואכן היה זה משפט ראוהו כפי שטענת) לא עמד מהצד. הוא טיפס בסולם הדרגות ותרם את ה"מיטב" שבו. למרבה הזוועה מדובר היה באנשים רבים כמותו: חובבי תרבות, רהיטי דיבור, אנשי משפחה למופת...

ברררררר.....

על-ידו ייתכן שהתובע במשפט נראה הרבה יותר תוקפני ומפחיד, אבל זה בדיוק מה שמפחיד.

4. לצערי אנחנו מדינה עם סממנים גזעניים רבים (אני מסכימה עימך) וגם זה מפחיד.

5. יש לי בעיה עם הגישה לזכרון ועם הנסיעות לפולין אבל אם צריך

ללמוד משהו מכך זה באמת איך לא לתת לדברים כאלו לקרות בעתיד.

קצת יותר השקעה הייתה במקום

[אסף נחמיאס](#) (שבת, 06/05/2000 שעה 10:46)

מצאתי כמה פגמים בכתבה שבהחלט פגעו בהנאתי וקצת קלקלו לי את הרושם של כתיבה רצינית.

(בקריאה מחודשת של התגובה הזאת מצאתי שאני נשמע מעט עויין - בכל מקרה דע שהכל נכתב ברוח טובה למרות כמה התבטאויות לא הכי חיוביות)

חלקך הראשון של המאמר עסק במגרעות מערכת החינוך בהתמודדותה עם השואה. אלא שאינך אומר שום דבר בחלק הזה. אתה מאשים את המערכת וגוזר את דינה בלי לבדוק כלל וכלל אם בית הספר שלך הוא היוצא דופן. אינך טורח אפילו להתעקש על עמדותיך אלא נמנע "מכל מגע עם הציבור".

ביקורת כלפי המערכת החינוכית בנושא השואה, למרות היותה קצת נדושה וכבר לא הכי מעניינת, היא לגיטימית ובמקום, אבל לא במאמריך אין שום ביקורת כזו. הבעת ביקורת אישית כלפי אותה ילדה בת 16, אותה הפכת לשטן בכבודו ובעצמו בלי לעשות אפילו ניסיון קטן להבין לליבה או למה שהיא חוותה אי שם, וכלפי מורתך ושאר התלמידים בכיתתך. מעבר לכך שמדובר בהתנשאות מרגיזה כלפיהם. לא טרחת להציג במאמריך אפילו פן אחד של סנגוריה כלפיהם. כל אלו מעידים על כתיבה אשר מבוססת יותר על איזהשהוא פרץ רגשות מאשר על ניתוח מלומד ואובייקטיבי של הנושא. זה חבל.

חלקך השני של המאמר, שעסק בסרט "הספציאליסט" התחיל גם הוא בהתנשאות מרגיזה. פסלת על הסף שני אנשי קולנוע מובהקים ומוצלחים וקראת להם "מבזים" ו- "עלובים" בלי לטרוח לציין אפילו מדוע.

לא ראיתי את הסרט, אך הניתוח הלכאורה מעמיק שלך על דמותו של אייכמן רצוף בעובדות לא נכונות ובתחושות לא מבוססות לגביו. נראה לי שאת הניתוח הזה ביססת אך ורק על הסרט, ואם כך, זה דבר חובבני מאין כמוהו. סרט הוא דבר המושפע מדעותיו ועמדותיו של היוצר אותו - אינך צופה במסמך תיעודי אובייקטיבי אלא באמירה של אדם מסויים, אלא שאתה בחרת להפנים אותה ככל הנראה בלי טיפת ביקורת. אם הנושא באמת מעניין אותך, מדוע שלא תקרא את כתבי אייכמן (ששוחררו לציבור ממש לא מזמן) במלואם לפני שאתה פוצח בניתוח ציפור נפשו?

"אייכמן ... יודע שינדן לעונש מוות" - מניין לך? זה פשוט לא נכון. עד הרגע האחרון הוא מקווה לחיות ובגלל זה הוא גם ציווה שעותק אחד מכתביו ישלח אליו (בנוסף למשפחתו).

"מדינת ישראל ניהלה לאייכמן משפט ראווה" - אתה לא באמת אומר את זה על סמך סרט בן 123 דקות שבסופו של דבר מציג לך לא יותר משעתיים מאחד המשפטים הארוכים של המדינה? אולי זה היה המסר מהסרט, אבל אין לך את המידע הרלוונטי כדי להסיק את המסקנה הזו. אתה נוקט באמירות קשורות, אך לא מבסס אותם בכמעט כלום. הציטוטים שנתת מהמשפט בקושי מרכיבים סימן פיסוק בודד מהמידע שהיה צריך לעמוד בפניך כדי לנקוט באמירה מסוג זו.

קל וחומר לגבי "אייכמן לא היה אדם רע מרובנו" - זה כבר באמת קשקוש. בלי להיכנס אפילו לשאלה אם זה נכון או לא, או למשתמע ממנה - מה גרם לך לחשוב כך בדיוק? על סמך איזה ניתוח פסיכולוגי אתה מבסס את האמירה הזו? כמה שעות שיחה היו לך אם אייכמן שאתה בכזו קלות מסיק שמייים וארץ לגבי נפשו?

חלקו השלישי של המאמר היה יכול למצוא יותר חן בעיני (כהבעת איזהשהיא דעה פילוסופית לגבי מהות האדם) אילו לדברייך היו איזהשהוא ביסוס, שוב.

"האם אני יכולים להכחיש שבכל אחד ואחד מאיתנו מסתתר רוצח?" - כן, אני מכחיש. עכשיו תסביר למה אתה חושב כך. איזו חוויה טראומטית בדיוק משותפת לנו ולגרמנים? לא הבנתי בדיוק על מה אתה מדבר פה. על החוויה של "להיות גזענים"? מדוע אתה משתף רק אותנו והגרמנים, ולא את האיטלקים הספרדים והצרפתים? יש לך כאן איזהשהיא טענה, לגבי הקרבה בין העם היהודי ולגרמני - אך אין עליה שום בשר. אתה עדיין חייב לקוראי האתר תשובה למדוע אתה טוען כך.

רק כדי לסיים את הדברים, שים לב שלא פסלתי את מירב טענותיך אלא את עומקם ואת ביסוסם שלקו מאד בחסר בעיני. לדעתי היית פשוט לא צריך להרחיב אל מעבר הביקורת על הסרט ולהוסיף כמה מדעותיך לגביו - זה הבשר של הכתבה שלך, ולא יותר.

כתבי אייכמן

[עמנואל](#) (יום שישי, 02/06/2006 שעה 0:38)

בתשובה לאסף נחמיאס
אני מחפש קונה לכ- 30 עמודי מקוריים שנכתבו ע"י אדולף אייכמן במהלך
מאסרו בישראל. כתבי היד האלו נמסרו ע"י אייכמן מרצונו החופשי
ובהסכמתו המלאה יתרה מכך אייכמן אף צירף להם הצהרה בכתב בעניין.
הדפים מכילים תיאורים אישיים המתייחסים לתחושותיו לאורך זמן שהייתו
בישראל + דף המכיל איורים מעניינים + תרשים מבנה של המכונה הנאצית.

המחיר 250,000 דורל אמריקאי.

חשוב לציין שיש כאן גם סיפור מעניין בקשר שהיה לאייכמן עם האדם
שקיבל ממנו את המסמכים.

עברו מעל ארבעים שנה מאז והגיע זמנם של כתבים הנ"ל להימכר !

כתבי אייכמן

[האייל האלמוני](#) (יום שישי, 02/06/2006 שעה 0:49)

בתשובה לעמנואל
הטוב ביותר הוא למכור את זה במכירות הפומביות. סביר שתוכל לקבל סכום
גבוה בהרבה מזה מקונים בחו"ל.

כמה הערות

[Yossi Gurvitz](#) (שבת, 06/05/2000 שעה 20:10)

א. מפלגתו של כהנא זכתה במנדט אחד, לא שניים. היא הייתה קרובה לקבל
את המנדט השני, אבל היא לא קיבלה אותו. סתם הערה פדנטית. (איפה
העורך?!)

ב. אייכמן היה ראוי לעונש מוות. הוא היה בורג קטן אבל חשוב במערכת
הרצח. הוא הוביל מאות אלפי אנשים אל מותם מתוך ידיעה שהוא מוביל
אותו אל מותם. מה היה עליו לעשות? במילותיו שלו - "להתאבד".
נכון, הרצח היה נמשך בלעדיו, אבל הוא לא היה מת כרוצח.

ג. לא ברור אם לבית משפט ישראלי הייתה בכלל סמכות לשפוט את אייכמן,
ודי ברור שמדובר היה במשפט ראויה, אבל פסק הדין היה במקום. אילו היה
נשפט אייכמן בנירנברג, הוא היה מקבל את אותו פסק הדין.

ד. אשר למערכת החינוך הישראלית: במאמר קודם שלי טענתי שכל מטרת המסע
לפולין היא הנצחת טראומת השואה גם בדור שלא חווה אותה. דעתי מתחזקת
בנושא מתחזקת מדי שנה. מערכת החינוך הישראלית בונה את הזהות
הישראלית באמצעות שנאת האחר.

הערות על הערות

[שמעון פוגל](#) (שבת, 06/05/2000 שעה 21:51)

בתשובה ל-Yossi Gurvitz
בנוגע למשפט אייכמן- מקריאה (חלקית בינתיים של הפרוטוקול) קיבלתי
תחושה שהמשפט היה מכור מראש. אבל משום מה היתה לי גם התחושה שהחטא
והעונש היו נהירים וראויים.
פרט לכך- למדינת ישראל לא הייתה זכות לשפוט את אייכמן ולמעצמות
היתה זכות כזו בנירנברג? דברך אינם ברורים.

בנוגע למסע לפולין. צר לי אבל כנראה אני השתתפתי במסע חריג במיוחד
לפולין. לא זכיתי בפולין לחנוך לשינאה. עד כמה שזכור לי המסע
לפולין התמקד בשני פנים הפן הרגשי של חויית האבל והפן של המידע
ההיסטורי. נכון שדובר על האנטישמיות ועל השתיקה אבל אני לא ראיתי
אצל רוב האנשים את השינאה עליה מדובר. למרות שהיה אדם אחד, שצהל
למראה כל בית קברות קתולי שנקרה לנו למרות שהקפדתי להסוות את עדיין
מלמד עליו זכות שהוא ניסה "הציג" כדי לשבור מעט את רוח הנכאים
בעזרת התנהגות ילדותית.

הערות על הערות

[יוסי גורביץ](#) (יום ראשון, 07/05/2000 שעה 2:09)

בתשובה לשמעון פוגל
בית המשפט של המעצמות התיימר להיות בית דין בינלאומי, שייצג את כל
אומות אירופה. ככזה, הייתה לו סמכות.

ישראל, לעומת זאת, שופטת אנשים על פשעים שבוצעו מחוץ לשטחה, בתקופה
שכלל לא הייתה קיימת, כלפי אנשים שלא היו אזרחיה. הדבר מפוקפק
מבחינה חוקית. אני לא מנסה לטעון לצד הפושעים הנאצים - אני מאמין
בעונש מוות על מעשי רצח מתוכננים - אלא לטעון שמאחר וישראל לוקחת
סמכויות לא לה, היא מטילה צל על פסק הדין המוצדק.

חוות דעת ישנה על האופי הגרמני

[דב אנשלוביץ](#) (שבת, 06/05/2000 שעה 23:26)

דברך הם תערובת של רעיון מוזר שמופיע בתחילה: "האומה היהודית והגרמנית הן אומות אחיות, מסיבות שלפיהן אפשר, למשל, גם להסיק שהאנס הסדרתי וקורבנותיו דומים באופיים, ורק במקרה ובתוקף הנסיבות הן לא אנסו אותו", עליה ושקר בוטים: "אנו מכחישים את שואת הארמנים (ואולי גם את שואת האינדיאנים ביד יידינו האמריקאים)", אי הכרת העובדות: "הברירה ביד אייכמן הייתה לפעול כפי שפעל או למות" ו "לאנטישמיות של הפולנים וכמעט כל יתר עמי אירופה (ובמיוחד ההולנדים, כן ההולנדים, וההונגרים) לא הייתה השפעה ענקית על מה שקרו 'שואה', ושלולא היא קרוב לודאי שלא היה כלל פרק כזה בהיסטוריה", אמונה עיוורת בדברים של אולי גדול הרוצחים בהיסטוריה, כחלק מקו הגנה שנקט בעצת עורך דינו, סיפור בלתי שייך לעניין על חוויות שעבר אביו, אי הבנת המושג המטפורי "מפלצת", אי הכרה בכך שרגש נקמה ושנאת מעניך הוא רגש טבעי שאינו מצריך שום מערכת חינוך מיוחדת וכו' וכו', רעיונות שקראתם משאירה אותי כה נפעם, שפשוט איני יודע מנין להתחיל את דברי התשובה, ולכן אסתפק בכך.

עם זאת, כיון שהזכר בדברך האופי הגרמני ברצוני להביא דברים שכתבתי פעם בואללה, ובהם תיאור של קטע מתוך ספר מסוים שקראתי, קטע שיש בו הבחנה בנקודת אופי מסוימת לא דווקא מפלצתית (מטפורית), אלא נקודה אחרת שאולי היא מסבירה מדוע קרו הדברים דווקא ע"י גרמנים.

ההומוריסטן האנגלי ג'רום ק. ג'רום, מחבר הספר המפורסם "שלושה בסירה אחת", כתב אחת עשרה שנים מאוחר יותר, בשנת 1900 ספר אחר, שנקרא "שלושה בבומל", שהוא תאור מסע של אותם שלושת גיבורי הסירה, הפעם בגרמניה. הספר רצוף תיאורים משעשעים, אבל מוקדש בו מקום רב לתיאור האופי הגרמני. הגרמני מתואר שם כמי שלעולם אין בו שום בקורת על מנהיגיו, או אלה שהוא כפוף להם. תמיד הם יודעים טוב ממנו מה טוב, וכל תפקידו בעולם הוא לציית להם. הדבר הזה גורר כל מיני תגובות מעניינות. למשל, כאשר הגרמני נמצא במקום ציבורי תמיד יציית בקפדנות לכל שלט שאוסר עליו לעשות משהו, ואם אין כזה בנמצא, הוא חש שלא בנוח. כאשר לא מוריו לו מה בדיוק לעשות הוא חסר אונים, אך כאשר הוא מקבל פקודות ברורות, למשל כחייל, הוא "הופך להיות יצור אינטליגנטי ובעל יוזמה". המחבר אף מציע לגרמנים כמה הצעות התייעלות כמו למשל, אם איזה גרמני נידון למוות אין צורך בתליין. צריך לתת לו חתיכת חבל והוראות איך לתלות את עצמו: "ואני יכול לראות את הפושע הגרמני לוקח אתו הביתה את חתיכת החבל הזאת, קורא בתשומת לב את הוראות המשטרה, וניגש לבצע אותן במטבח שלו". או עצה אחרת "נראה כי הפתרון הוא לאמן כל גרמני להיות קצין, ואז לשים אותו תחת הפיקוד של עצמו". יש בספר הזה, שנכתב כאמור בשנת 1900 לפני שתי מלחמות העולם, פסקה שבעיניי היא מדהימה: "עד עכשיו, לגרמנים היה המזל המבורך להיות נשלטים בצורה טובה במיוחד. אם זה יימשך, הכל יהיה אצלם בסדר. צרותיהם יתחילו כאשר מסיבה כלשהי יהיה משהו לא כשורה במנגנון השלטון שלהם". במקור אין שלש נקודות בסוף הקטע. אני, כמי שחי כבר אחרי מלחמת העולם השנייה, החלפתי את הנקודה הבודדת בשלוש. ג'רום נפטר ב 1927 לפני עליית הנאצים. אך נראה שהגרמנים שחיו אחריו התנהגו בדיוק כפי שניבא שיתנהגו כאשר "משהו לא כשורה במנגנון השלטון שלהם".

חוות דעת ישנה על האופי הגרמני

דב אנשלוביץ (יום שני, 08/05/2000 שעה 06:31)

בתשובה לדב אנשלוביץ

בתחילת דבריי שכחתי להוסיף לרשימת האומות האנטישמיות שאפשרו את ההשמדה את האוסטרים שאפשר לשים אותם ברשימה מיד אחר הגרמנים. חשוב היה לי לתקן את ההשמטה הזאת.

חוות דעת מוערת על האופי הבריטי

ערן בילינסקי (יום שלישי, 30/04/2002 שעה 11:18)

בתשובה לדב אנשלוביץ

(חיפשתי להיכן להדביק את זה, בחרתי לכאן)

דני קרמן (שהוציא גם את "לונדון למתקדמים") מוציא עכשיו את שלושה בסירה אחת (מלבד הכלב) \ ג'רום ק. ג'רום - הספר המוער עם מסלולי טיול בעקבות השלושה.

ביקורת על הספר ב- YNET:

<http://www.ynet.co.il/articles/0,7340,L-1846152,00.h...>

לחובבי קיסוס, וגם לחובבי יערה...

חוות דעת ישנה על האופי הגרמני

ערן בילינסקי (יום רביעי, 27/07/2005 שעה 0:07)

בתשובה לדב אנשלוביץ

והנה כל הטקסט של "שלושה בבומל", במסגרת פרויקט גוטנברג:
<http://ibiblio.org/pub/docs/books/gutenberg/etext00/...>

(יש בהתחלה הרבה הסברים שקשורים לפרויקט, צריך לגלול לא מעט עד הטקסט עצמו)

אגב, נשאלה בעבר באייל השאלה "מהו בומל" - האם זה מקום או טיול.
 אז הנה ההסבר, מסוף הספר:

"What is a 'Bummel'?" said George. "How would you translate it?"

"A 'Bummel'," I explained, "I should describe as a journey, long or short, without an end; the only thing regulating it being the necessity of getting back within a given time to the point from which one started. Sometimes it is through busy streets, and sometimes through the fields and lanes; sometimes we can be spared for a few hours, and sometimes for a few days. But long or short, but here or there, our thoughts are ever on the running of the sand. We nod and smile to many as we pass; with some we stop and talk awhile; and with a few we walk a little way. We have been much interested, and often a little tired. But on the whole we have had a pleasant time, and are sorry when 'tis over."

Die Gedanken sind frei

אלכסנדר מאן (יום ראשון, 07/05/2000 שעה 3:07)

מר הרטוגזון הנכבד,

אין זו הפעם הראשונה לצערי שיהודים טובים מסוגך מגוננים בנפשם ובגופם על אותה רוחניות גרמנית פנימית נשגבת - שפירושה הארצי הינו בארבריות חיצונית.

המלכודת בה נפל מאמרך המשובח והעשוי היטב הינה המלכודת הלותראנית, דהינו - ההפרדה בין גוף לנפש, ובין אמונה פנימית למעשים חיצוניים.

גרמניה ההיידני-פאגאנית שמעודה לא קיבלה באופן ממשי את בשורתו של 'אותו האיש' בחרה במתכונת הלותראנית לחיים רוחניים פנימיים האינם קשורים למעשים חיצוניים.

לותר בבטלו את המעשים הטובים של הכנסייה הקאתולית חידד וקיבע את תפיסת עולמו לפי הפירוש הפאוליני-גנוסטי וגרס על כן שאין ולא קיים שום קשר בין מעשיו החיצוניים של אדם לעומת אמונתו ורוחניותו הפנימית.

להזכירך - פאולוס ביטל את המצוות והתורה למען האמונה, אך בהבדל מלותר - אשר חיפש ומצא לו אף אישה, יין, מזון טוב וניבולי פה - אכן פרש לו פאולוס במידה מסויימת מהחיים וחי במצב של המתנה קוויטיסטית לאפוקליפסה שבמיסגרתה יחזור ישוע לעולם ועימו תתגשם לה אותה מלכות שמיים נשגבת.

אלף וחמש מאות שנה אחר כך נראו הדברים מעט אחרת, ולותר לא ציפה ביותר לשובו של משיח כלשהו; נהפוך הוא - הנ"ל גרס כי יש לכרות ברית עם 'שליט העולם הנגלה', ולקוות לשובו של המושיע באחרית הימים. לותר לא העז עדיין לכנות את 'שליט העולם הנגלה' בשמו האמיתי 'שטן', אך המעלעל לו בכתבי התיאולוגיה הלותראנית נדהם משפע הופעותיו של גורם זה בחייו של לותר.

לותר אף חילק את העולם לשני יישויות וגרס שהללו דואליסטים האחד כלפי השני, ואף מקבילים; רשות הרוח ורשות הבשר, אשר אינן משפיעות האחת על השנייה.

דרך תפיסה זו פילס לו לותר מקום של כבוד אל מעצביה הנפשיים של הנפש הגרמנית הדואלית - זו אשר ביטלה את הקשר בין המעשים החיצוניים לאמונה הפנימית. כך יכלו להטבח ללא כל הינד עפעף אותם איכרים מסכנים מאותו מרד מפורסם - אשר פירשו את החופש של לותר באופן חיצוני - ונטבחו ללא כל רחמים על ידי נסיכים גרמנים, שכמובן זכו לברכתו של לותר על מעשיהם החיצוניים האינם פוגעים חלילה באמונתם הדתית...

רוב הוגי הדיעות הגרמניים מימי הביניים ומתקופת הרומנטיקה אל תוך העת החדשה קיבלו את עיקריה של תפיסת נצרות לותראנית-אורגאנית זו, ומכאן שירתם הנשגבת לחופש הפנימי ה'אמיתי' ללא כל קשר לחיי צמיחות ופזורה בין מאות דוכסיות ונסיכויות גרמניות. נהפוך הוא - ככל שגדלה העבדות והצמיחות החיצונית, כך גם גדל והתעצם לו החופש הפנימי...

דומני שלותר הצליח להבין הרבה יותר טוב מיהודים יקרים אחרים עד כמה קוטבית ובלתי סימטרית תפיסת העולם הגרמנית לתפיסת העולם היהודית, תפיסה ומשתתת על סייגים ומצוות חיצוניות של עשה ואל תעשה. מזרזה אם כך במיוחד העובדה שהיו אלו היהודים שניסו תמיד לפרש את אותה רוחניות פנימית גרמנית כתפיסת עולם הומניסטית נאורה, וזאת ללא

כל אבחנה שהם הם עצמם בדרך להיות קורבנותיה החיצוניים של רוחניות פנימית זו - להבדיל אולי מהינה.

מבחינתה של הגרמניות האוטנטית - ולא מבחינת דובריה המתחזים - היה אייכמן אדם טוב ונאמן לארצו, מולדתו ומשפחתו. אמונתו הפנימית היתה ללא חת, ולכן רוב מעשיו החיצוניים לא יכלו להשפיע עליו

באופן של ממש - דבר שאייכמן באמירותיו ובלקיחת דוגמאותיו מגרמני אחר בשם קאנט, מעולם לא הכחיש.

העובדה המעניינת לכשעצמה בקו הסמוי במאמך הינה כאמור עמידתך בפיק ברכיים מול צורת המחשבה הגרמנית ומוקסמותך הבלתי מודעת מאותה רוחניות פנימית גרמנית, אותה אינך מהסס להוכיח באמצעות סבתך המקשיבה להיטלריסט היידגר, ממש כמו במישפטים מסויימים נוספים בהם מעניק הינך יתרון של ממש לקו חשיבה נוצרי מעוות, אשר במסגרתו הטוב והרע הינם שני הצדדים של אותה מטבע אנושית, וזאת בניסיון פתאטי לגבור על מה שג. שלום תיאר כ'סמביוזה חד-צדדית לסיפור האהבה בין הגרמנים ליהודים'.

אינני מכיר דוגמא טובה יותר להיגד זה מצורת חשיבתך המוטווית לכל אורך המאמר

בברכה

א. מאן

Die Gedanken sind frei

נ. ראוך (יום רביעי, 13/03/2002 שעה 9:55)

בתשובה לאלכסנדר מאן

מר מאן, שלום לך.

רציתי לציין כי שגית במעט לגבי לותר והתיאלוגיה הלותראנית שהציג. אכן פאולוס ביטל את המצוות עבור האמונה, אבל גם לותר עשה זאת, כחלק מתפיסתו למען העצמת האמונה. פאולוס ביטל אותן במסגרת האיגרת המפורסמת לרומאים, בה הוא מצטט מהתנ"ך, נדמה לי שמספר חבקוק, את הפסוק - "צדיק באמונתו ידבק", למיטב זכרוני. בכל אופן, לותר אף הוא מרבה לצטט את הפסוק הזה, מתוך הכרה מלאה כי הוא מבטל את המצוות עבור האמונה.

טעות זאת נגזרת מעט גם לחלוקה לדואליזם - לותר חילק את האדם לאדם מאמין ולאדם הפראקטי.

כאשר החופש הזה של האדם המאמין הוא החופש שאליו אתה אולי חותר באומך "ברבריות", כיוון שבאמונתו של הנוצרי, ע"פ לותר כמוכן, אל לאדם לאמץ לו שום דבר מלבד האמונה באלוהים, והאמונה הישירה באוונגליון, ועל זה ראה פולמוס ה"ארוחה האחרונה" שערך לותר עם השיוצי. האדם הממשי, החי בעולם זה, הוא קודם כל חוטא במהותו, אך לותר טוען כי עליו לחיות בשלום ובשקט עם שאר בני האדם, כאשר לותר חרט על דיגלו את השיוויון, וזה הדבר שהכי, לדעתי, מאפיין את כתביו. [ביטול האריסטוקרטיה של הכמורה, מראה כי ערך זה אף גבר על הדואליזם המצוין לעיל].

בקשר לביטול נדרי הנזיר בידי לותר וההבדל שאתה מציין בינו לבין קאתולים, הבדל שאכן נכון אך אותו אני גם מסייג, וראה את מקרי המינות בקרב הקתוליים בתקופת הפוסט-רפורמציה שלפני הקונטרה-רפורמציה הקתולית ה"רשמית".

בקשר למאמר, ראוי לציין כי היידגר המבריק סולק ממשורת הרקטור שאליה מונה כשנה אחרי, ב1934, וזאת בשל מחלוקות עם הממשל. תומך נאציזם מובהק הרבה יותר היה עזרא פאונד.

ובכלל, היידגר [המאוחר יותר, זה שלאחר הספר "הווייה וזמן"], נטה יותר לכיוונו של הפילוסוף הרקליטוס שמהווה מעין אב-טיפוס לניטשה, וכך האשמות לגבי לאומניות מתבטלות, רובן ככולן, לפחות עבורי, צעיר יהודי, כמעט ששים שנה אחרי.

בהערכה,

נ. ראוך

אסף ברטוב (יום ראשון, 07/05/2000 שעה 17:42)

התגובות עד כה העבירו את רוב הנקודות שהיה בדעתי להעביר, ועל כן רק אמחה על גימוד חלקם של הפולנים במאמך, נקודה שטרם זכתה להתייחסות.

במאמר נכתב: "הפולנים עצמם היו נכבשים וקורבנות בעצמם [כך], שכל חטאם היה בצפייה פסיבית בעיקרה מהצד ומעט אנטישמיות מושרשת."

לא כך הדבר. הפולנים (והאוקראינים, ואחרים) חוללו פרעות רצח, אונס, שוד וביזה באוכלוסיות אותן רדפו הנאצים. אמת, הם לא התחילו. מעבר

למסורת ארוכה של פרעות מקומיות מדי פעם, תוך תיאום עם הנסיך המקומי, הפולנים לא הרחיקו לכת כמו הגרמנים, בוודאי.

אבל במצב שנוצר תחת הכיבוש הנאצי, החליטו חלק (!) מהפולנים שבמלחמה כמו במלחמה, ובכיבוש כל אחד לעצמו. בחדווה לא מוסתרת לעיתים בזזו את שכניהם היהודים, שאת רכושם אולי חמדו זה זמן רב, והסגירו אותם לנאצים או עשו בהם שפטים בעצמם.

על כל האמור לעיל יש לי עדות ממקור ראשון, כך שעל אף שהעם הפולני לא נושא באשמה על שואת המיעוטים במלחמה"ע השנייה, יש לו בהחלט כמה מניות בענין, ולא רק כצופה פאסיבי.

פולין האבודה...

[Yossi Gurvitz](#) (יום ראשון, 07/05/2000 שעה 23:37)

בתשובה לאסף ברטוב

פרט לברה"מ, איבדה פולין את מספר האזרחים הגדול ביותר לפלישה הנאצית. אין ספק שהיו חלאות בפולין - בכל מצב כזה, חלאות האדם מקבלות חשיבות רבה יותר מאשר במצבים נורמליים - אבל צריך לזכור שפולין איבדה כשמונה מליון מתושביה לפשעי הנאצים. גם הם עברו שואה.

ואם אתה מוסיף לאנטישמיות הפולנית המסורתית את העובדה שמי שסייע ליהודים להמלט נענש בחומרה, והמיט אסון על משפחתו, האדישות הבלתי נסלחת של הפולנים הופכת למובנת יותר, אם לא לנסלחת יותר.

פולין האבודה...

[דב אנשלוביץ](#) (יום שני, 08/05/2000 שעה 6:27)

בתשובה לYossi Gurvitz

בין הפולנים היו "חלאות" כדברך, והיו גם חסידי אומות העולם, וביניהם גם אנשים שסכנו את חיי עצמם וחיי בני משפחתם כדי להציל יהודים. אבל היו גם גרמנים חסידי אומות העולם. אי אפשר לשפוט לפי מעשיהם של בודדים, אלא צריך להסתכל על התמונה כולה. זה שהפולנים סבלו מידי הנאצים אינו מהווה שום נימוק בשיפוט על יחסם ליהודים, ועל חלקם בהשמדה. זה גורם נפרד בלתי תלוי. והתמונה הכללית מאד לא מחמיאה. כדאי להזכיר כאן גם את הסיפור על פליטים יהודיים שהצליחו לשרוד מהמחנות, חזרו לעיירת הולדתם בפולין ונרצחו ע"י המקומיים שלא יכלו לסבול את העובדה ששכניהם לשעבר אינם מתים.

פולין האבודה...

[אסף ברטוב](#) (יום שני, 08/05/2000 שעה 12:40)

בתשובה לYossi Gurvitz

אכן. כפי שאמרת, המלחמה הוציאה את המירע מהם. כמו כל עם אחר במצב דומה, יש להניח.

בתגובה המקורית התכוונתי לכתוב (אך שכחתי) שאין לי שום ספק שלו התחולל במדינתנו (חלילה) רצח-עם כלשהו, תופעות הביזה, השוד, ההלשנות, האונס והרצח היו מתגלות כאן במלוא זוועתן. כן, כן, יהודים רחמניים היו בזזים מכל הבא ליד, מלשינים על המיעוט הנרדף התורן, וכן הלאה.

גם כן עם נבחר...

פולין האבודה...

[Yossi Gurvitz](#) (יום שני, 08/05/2000 שעה 17:42)

בתשובה לאסף ברטוב

בעיתון הבוקר כתבו שחנות בקרית שמונה נבזזה לאחר התקפת הקטיושות האחרונה. צרף את זה לביזה שהתרחשה בעת מלחמת המפרץ, ולעובדה שכמה קיבוצים ברמת הגולן נבזזו על ידי החיילים הישראלים שכבשו אותם מחדש, ותראה שאנחנו לא צריכים לחכות לקריסת כל המערכות כדי לעסוק בביזה.

"עם נבחר"? אלפי יהודים בחרו לשמש כקאפו במחנות הריכוז. מה אנחנו באים בתלונות לפולנים?

פולין האבודה...

[טל כהן](#) (יום שני, 08/05/2000 שעה 20:41)

בתשובה לYossi Gurvitz

יוסי, האם לא היית זה אתה שהבדלת בין הרג אזרחים להרג חיילים במדים?

כמה מההרוגים הפולנים היו חיילים בצבא פולין?

פולין האבודה...

[Yossi Gurvitz](#) (יום שלישי, 09/05/2000 שעה 8:53)

בתשובה לטל כהן

מעט מאד, יחסית. הצבא הפולני רוסק תוך שבועיים בערך, ואם אני זוכר נכון, מספר אבדותיו נע סביב ה-300,000 הרוגים. טבח קאטין, שבו נרצחו למעלה מ-10,000 קצינים פולנים, יוחס במשך שנים רבות מאד לגרמנים; אלא שלאחר נפילת מסך הברזל, צצו המסמכים שמעידים שהוא בוצע על ידי הנ.ק.וו.ד., שהשתמש בקליעים גרמנים.

ספציאליסטים למינהם

[נועה](#) (יום שני, 08/05/2000 שעה 12:54)

הייתי רוצה להגיב רק על כמה דברים. ראשים שמחתי מאוד לראות שיש עוד אנשים שהנושא מפריע להם, במיוחד לאחר שהתארח אצלי ידידה גרמניה בדיוק שבוע לפני מועד יום השואה, ועל כך דיברנו בדיוק. שנית, ראיתי את הספציאליסט, ואני רוצה לציין שהגעתי למסקנות קצת שונות משלך. אני יודעת מה היתה הדרך להתמודד עם חומר תיעודי של משפט ראווה כמו זה שנערך לאייכמן (שלמרות שלא ראיתי, הייתי מניחה שהיה דומה במהותו למשפט דרייפוס ובייליס), אך סרט זה בכל זאת היה מוטה מאוד, עד לקיצוניות בניסיון לעוות את מה שקורה במשפט, ולהעבירו עריכה אומנותית שלעיתים משיכה את טבעם המייגע של הדברים המתרחשים במשפט כה ארוך. ראוי היה לו ליוצר הסרט להשקיע שעות רבות יותר בסרט של לנצמן.

שלישית, הייתי רוצה לשאול שאלה מוסרית פתוחה, בהנחה, שהצעת ואני מסכימה איתך, שאיכמן לא היה טוב יותר או רע יותר מכולנו, אלא אדם רגיל בעל אינטליגציה וכשורים גבוהים מן הממוצע. האם השאיפה היומיומית שלנו להצטיין, ולעלות בסולם הדרגות, לזכות בחיבת הממונים עלינו והחברה כולה, ולהצליח, צריכה עדיין, בתור בני אדם מוסריים, אפילו עושי שיקול פרדיגמטי של רווח והפסד, שהוא דבר אנושי ורגיל, האם אתה באמת מאמין שלא היית מצליח לרסן דחף זה לנוכח העובדה שהעבודה שעליך לעשות למען כל אלו, שהם רצונות טבעיים בעליל, גורמת לקטסטרופה לאלפי אם לא מיליוני בנ"א אחרים? האמת, בניסיונות קטנים, בהם כל אדם מתנסה בחיי היומיום שלו, בשקרים קטנים, ברמיסות קטנות, בהתקדמות על חשבון אחרים, אני יכולה לומר שלא נכשלת עוד. מעולם. אני חושבת שכאן אתה מתחיל לקבוע את הקו, וכדאי שהוא יצטייר בברור בשלבים האלו. המוכנות לעשות את זאת, היא הרשעות האמיתית, לא ההחלטה לשתף פעולה עד כמה שפחות. אני יודעת מה הייתי עושה אם הייתי גרמניה בזמן המחל"ע 2. יתכן כי הייתי יושבת ושותקת. אין ביכולתי להבטיח לעצמי שהייתי מתמרדת. אך לא הייתי מנסה להצטיין בהפעלת מערכת ההרג. בזה אני מנסה מאוד להיות בטוחה.

[אסף סעד](#) (יום שני, 08/05/2000 שעה 23:01)

מה שמטריד את מחשבותיי בנושא השואה הוא כיצד חלחלה ההצדקה להשמיד עמים למוחם של הרבים. מובנת לי בניית תכנית אפלה כזו ביחיד, פסיכופט. אך איך הצליח היטלר להעביר את ההצדקה הזו לעם שלם (או חלקו).

עיינתי בכל התגובות התומכות בדעתו של כותב הסיפור לגבי איכמן, על אופן התנהגותו הנורמלי, כביכול, ואני מרחיב את היריעה במוחי וטרוד לגבי כל אותם הגרמנים ושותפיהם שהשתתפו במבצע חיסול המיעוטים באירופה. אני יכול לקבל טיעון שהיות מערכת הסתה יעילה כל כך מצד השלטון הנאצי יכולה לגרום לרבים כל כך בצבא הנאצי להרוג באופן שיטתי כל כך מליונים של אנשים. זה פשוט לא מתקבל על הדעת. תכנון מאוד קפדני על ידי שותפים רבים. כלכלן שישב וחישב כמה חומר גלם יתקבל מהרג של אלף אנשים, רופא שהחליט מי כשיר לעבודה ואת מי אפשר להשמיד וכך אותו כלכלן יוכל לחשב את זמן העבודה שירויח מהניצול של היהודי והאחר עד אפסיות כוחו ושליחתו להשמדה. "את השיער נשלח למפעל א' וכו'". ונוסף לכך את היותו של העם הגרמני מאז קיומו כעם שיש לו צורך תמידי לכבוש את שכניו. העולם קיבל הלאה מלה"ע השנייה ובמיוחד הגרמנים שעדיין מנסים להבין את מעשיהם, והיהודים שאיבדו את ששת המליונים.

משהו לא בסדר באופיו של הגרמני כפי שהתפתח מיום קיומו. פגשתי גרמנים לא מעטים במשלחות שהגיעו ארצה ונהגתי בחברתם ושוחחתי עמם על הנושא. פגשתי אנשים מאוד אינטליגנטים ורגישים. אך קיימת בי התחושה הנובעת בסקירה ההיסטורית שלהם, שחוזרת לא פעם, שלא צריך שינוי גדול במיוחד במצבם הלאומי כדי שצד אחר באופיים יעלה. ואני מתכוון ששוב יגיע הרצון להשמיד עמים אחרים, אלא על הצורך הבסיסי משהו להרגיש בשליטה מוגברת על האחר. לא התנשאות.

אני מקבל את הטענה שכל אדם היה פועל כך, במיוחד ברמות הבכירות.

ספציאליסט בבישול

[ערן בילינסקי](#) (יום שני, 31/01/2005 שעה 9:44)

"בספטמבר קיבל היועץ המשפטי לממשלה מכתב מהיועצת המשפטית של האוניברסיטה העברית בירושלים, פפי יקירביץ'. הנדון: "זיוף קטעי סרטים ממשפט אייכמן". יקירביץ' כותבת: "הריני להביא לידיעתך אירוע חמור ביותר אשר לדעתנו מהווה אף עבירה פלילית ומצדיק גם טיפול מטעם רשויות המדינה". היא מסבירה כי "מנהל הארכיון (הכוונה לארכיון הסרטים היהודי ע"ש ספילברג, ג"פ) הביא לידיעתנו כי בשנת 1999 הופק סרט בשם 'הספציאליסט' המתיימר להיות סרט דוקומנטרי של משפט אייכמן... לתדהמתנו התברר כי חלקים רבים מסרטי המשפט אשר שולבו בסרט זויפו". תלונת האוניברסיטה העברית ליועץ המשפטי מתבססת על מחקר שעשה הלל טרייסטר, מנהל ארכיון הסרטים היהודי ע"ש סטיוון ספילברג, השוכן בקמפוס האוניברסיטה העברית."

בסוף הכתבה הובאה תגובתו של סיון.

"הארץ":

sID=2&subContrassID=3&sbSubContrassID=10&itemNo=533986[http://www.haaretz.co.il/hasite/pages/ShArtPE.jhtml?...?](http://www.haaretz.co.il/hasite/pages/ShArtPE.jhtml?...)

ספציאליסט בבישול?

דובי קנגיסר (יום שני, 31/01/2005 שעה 12:32)

בתשובה לערן בילינסקי

התלונות הללו נראות לי מוזרות. הן מאשימות את סיון כאילו ניסה להציג את אייכמן כאיש נחמד ואת התובע כרע. זו הבנה מאוד מוזרה של סרט שמתבסס, במוצהר, על הרעיונות שכתבה חנה ארנדט בספרה "אייכמן בירושלים: על הבנאליה של הרוע". סיון אכן ניסה להציג את אייכמן ואת הרוע שלו כבנאלי, אך בכך הוא לא ביקש להפחית באשמה של אייכמן, אלא להעלות שאלות רלוונטיות אודות טבע האדם ואודות כל התקופה האיומה הזאת בהיסטוריה של האנושות, ואיך העם הגרמני התדרדר לשפל כזה של התנהגות נטולת-מוסר.

ספציאליסט בבישול?

האייל האלמוני (יום שני, 31/01/2005 שעה 16:23)

בתשובה לדובי קנגיסר

זו הנקודה הפחות בעייתית. בכתבה הועלתה שורה ארוכה של עיוותים, "בישולים" ועריכה מאוד-מאוד מסלפת. סיון מתחמק מהשאלות בצורה ילדותית ולא רצינית בעליל. לי, לפחות, ברור שעיוותים אלו בוצעו בכוונה כדי להעביר מסר כלשהו. יכול להיות שמדובר במסר של ארנדט על הבנאליות של הרוע, אבל גם אם המסר אינו משוקץ אין זה מצדיק עיוות של המציאות. יש לי הרגשה, שסיון ניסה כן ליצור מעין יחס של סימפטיה בין הצופה לאייכמן, וכלל לא ברור לי שמסיבות ראויות.

ספציאליסט בבישול?

דובי קנגיסר (יום שני, 31/01/2005 שעה 17:54)

בתשובה להאייל האלמוני

לא סימפטיה, אלא הכרה בכך שמדובר כאן באדם, ולא רק זאת, אלא אדם שיכול היה להיות כל אדם אחר. במקרה היה זה מר אייכמן ולא מר שרדר, או מר ברלייה, או מר פילדינג או רוסנוב או ווינצ'נזו. זה המסר של הסרט, ולדעתי אין זה משנה כלל אם לצורך העניין עוותו הסרטים המקוריים - הסרט הוא משל, ולא סרט תיעודי. ככזה, אין זה משנה אם המשל מבוסס על מקרה אמיתי או לא.

ספציאליסט בבישול?

האייל האלמוני (יום שני, 31/01/2005 שעה 19:07)

בתשובה לדובי קנגיסר

כלומר, כאשר מציעים תיאוריה לפירוש המציאות, אין משמעות לשאלה האם היא מבוססת על עובדות, או שהעובדות שהיא מציגה בשקר יסודן? כלומר - יכול להיות שארנדט טעתה, שהרוע של אייכמן לא היה "בנאלי". או אולי סתם יכול להיות שיש עומק נוסף, שבהתחלה הוא היה בנאלי אבל יחד עם הכח הושחתה הבנאליות וכיוצא בזאת. כאשר מעוותים את המציאות, ומציגים שקרים בתור עובדות - זה לא מסייע להבנה האנושית.

סרט המצהיר על עצמו כ'תיעודי'

אינו משל

איש יהודי (יום שני, 31/01/2005 שעה 20:34)

בתשובה לדובי קנגיסר

סרט תיעודי הוא אמנם צורה המבטאת את נק' המבט והאידיאולוגיה של יוצרו, אך עדיין יש לו מחויבות בסיסית שלא לסלף במודע את החומרים הבסיסיים עליהם הוא מתבסס. לחבר בסרט תשובות ושאלות לא תואמות למשל, זה מעשה לא ישר, הפוגם באמון הבסיסי של הצופים.

סרט המצהיר על עצמו כ'תיעודי'

אינו משל

דובי קנגיסר (יום שני, 31/01/2005 שעה 23:55)

בתשובה לאיש יהודי

עם זאת אני מסכים.

על גזענות והקשרים

תומר ישראלי (יום שישי, 11/02/2005 שעה 18:01)

טוב, קראתי ברפרוף, הוספתי תגובה למישהו, ואז קראתי הכל.

אתחיל בתגובה לכותב הכתבה, עידו.
קודם כל, אני מבין את הטענות שלך בקשר לעובדה שעושים יותר מדי דימוניזציה גם איפה שלא צריך. אני לא אומר שלא צריך לעשות דימוניזציה למעשי הנאצים. מדובר אכן במעשים מפלצתיים, אבל אני מסכים איתך שיש לזכור שאנשים עשו אותם. דווקא בגלל זה הם מעשים מפלצתיים, ודווקא בגלל זה כל העולם זוכר אותם. בגלל שאנשים עשו אותם. בני אדם עם רגשות שרצחו אנשים ואז הלכו הביתה לשתות כוס תה. אכן, הבאנאליות היא המפחידה.

אני מזדהה עם הסיפור על התלמידה שנסעה לפולין כי גם אני הייתי בסיטואציה דומה לשלך, ואני מסכים איתך שילד פולני בן 17 שחי בפולין של 2003 לא אחראי למה שגרמנים, אוסטרים, פולנים, או רוסים עשו בשנות ה-30 וה-40, בדיוק כמו שאני, ללא שום קשר לדעותי הפוליטיות, לא קשור להל"ח, אצ"ל, הגנה, מפא"י או התקיפה של הכור העירקי שהתרחשה כאשר הייתי בן 4 חודשים. ולא, אני לא משווה את המעשים האלה או הגופים האלה לנאצים ולשוואה, ואף לא מביע עליהם דעה. רק אומר שאי אפשר לתת לי קרדיט או גידופים כי לא אני עשיתי את הדברים האלה, ולא יכולתי.

אני לא נסעתי לפולין, והעליתי דעה בנושא הסיורים בדיון שנעשה בבסיס שלי ביום השואה. דעה לא פופולרית, שלא התקבלה יפה. חברה, זה לא רעיון טוב להביע דעה הפוכה ממפקד הבסיס השמוק והאפס. אז מנסינו אמליץ זאת: אם אי פעם תביעו דעה לא פופולרית בבסיס, עשו זאת רק אם הניאדרטל שמנהל את הבסיס תומך במקרה באותה הדעה.

מה שאני לא מסכים איתך, עידו, הוא הקיצוניות שאליה אתה לוקח את כל העסק, ועושה דימוניזציה למדינה שלנו בדיוק כמו שאנשים אחרים עושים לפולנים. ישר אתה קופץ על הסוס השמאלני הקיצוני של "מדינה גזענית". סליחה, זה שיש פה כמה דבילים עושה אותנו למדינה גזענית? אז חביבי, כל מדינות העולם, מהחזקה לחלשה, הן דרום אפריקה אחת ענקית.
אנו מדינה גזענית בגלל שחלק מהאנשים כאן הם לא פוסט-ציונים כמוך?
אנו מדינה גזענית בגלל שיש כאן אנשים שתומכים בכהנא? בארה"ב ישנם סטודנטים שמריעים כשמישהו מצדיק את הרצח של אחיהם ב-11 בספטמבר. זה עושה את כל המדינה לתומכת אל קעידה?

אנחנו גם לא כולנו גזענים רק בגלל שנעשים בארץ דברים גזענים, ולא כולנו פראי אדם רק בגלל שיש כאן פראי אדם. אתה לא היית מוכן שהתלמידה מהכיתה שלך תטפול את השואה על כל פולני ופולני, ואני לא מוכן שאתה תטפול עלי או על אחרים את רצח רבין. זה קצת מגוחך שאתה רומז שמחנה פוליטי שלם מלא באנשים שעושים הכללות. קיצונים יש מכל הכיוונים, ואני מנסה קשה מאוד ללכת על הקו הדק הזה שבין קיצונות לכאן או לכאן.

אתה מאמין שגם מנסה לשמור על איזון והגינות, אבל לדעתי אתה משכת מעט יותר מדיי שמאלה.

אפשר להעביר ביקורת לגיטימית על תחלואי החברה שלנו גם מבלי לדחות אותה לגמרי. אפשר להעביר ביקורת על הימין הקיצוני גם מבלי להקיא את הימין המתון מחוץ לעם, ואפשר להעביר ביקורת על מטורפים כמו אורי אבנרי ואייל סיוון גם בלי להקיא החוצה את השמאל המתון.

באשר לסיוון וסרטו, אומר זאת: הדבר החשוב ביותר זה ההקשר. ברור לי שחוטכים קטעים ואי אפשר לשדר משפט (trial) שלם. ברור לי. אבר ברגע שאתה ממציא מציאות משלך שתתאים לאידיאולוגיה, זו הסתה ורמאות. אם אייל רוצה להעביר ביקורת על תופעה קיימת, הוא יכול היה למצוא קטעים אמיתיים שמראים את אותה תופעה (אם היא קיימת).

סיוון, כמו רבים כמוהו בעולם, יוצא בתירוץ של "רק עשינו סרט". הם יודעים שהם עשו משהו שנראה אמיתי, ושקשה לעלות עליו. הם יודעים שהם ערכו משהו על מנת שייראה כאמת. ואנשים בעולם מאמינים כי אין להם סיבה לחשוב שמה שנראה מצולם על המסך אינו אמיתי. אך ברגע שהם נחשפים, לפתע פתאום ה"אמת" שלהם היא רק סרט.

באשר ללקחים שהמגיבים למדו מסרטו של סיוון:
בעבר ראיתי סרט של כשתי דקות. הסרט היה קליפ שבו הראו כמה אנשים

ברחוב עושים דברים מגעילים ביותר. חיטוט באף, לדוגמא, נגיעה באבטיחים בידיים מלוכלכות, וכו'. הסרט צולם במשך 8 שעות וכאמור, נערך לשתי דקות בהן הראו דבר מאוד ספציפי. הסרט צולם בגטו יהודי על מנת להראות איך היהודים חיים. אז גם אם ראית סרט של שלוש שעות, עשר שעות או שלושים שעות על איזשהו משפט, אתה לא יודע מה ראית באמת. אולי ראית מאה קטעים של אמוציה והפסדת 900 קטעים עניינים שלא הוכנסו. אי אפשר לדעת, וחייבים להיזהר מקפיצה למסקנות, כי אייל סיוון וספציאליסטים נוספים למדו מגבלס ומהפרופגנדיסטים של סטאלין ועושים כיום סרטי תעמולה הרבה יותר אפקטיביים.

אני לא משווה את סיוון ושאר השקרנים לגבלס וסטאלין, כמובן. אך מבחינת השיטות והכנות התיעודית והעיתונאית, מדובר באותם סטנדרטים קולנועיים בדיוק!

לפני מספר חודשים, ראיתי שני סרטים תעודיים ולמרות ספקותי לגבי האמינות, ולמרות שידעתי שדברים מסויימים עוותו, לא האמנתי שהסרטים יגרמו לי להאמין בדברים שאינם נכונים. בחודשים שעברו, כשחקרתי את העניין, כולל מציאת הודאות ופלטות פה של יוצר הסרט, הבנתי עד כמה מקצועי יכול להיות מוסווה השקר בתוך ים של עריכה. גם בבולדוזר ודומיו אתה תראה את זה. אם בא לך לדעת עוד על שנאתי לשקרנים, אתה רשאי לבדוק את הבלוג שלי.

<http://blog.tapuz.co.il/michaelmoore>

אייל סיוון, איכמן שקרים ווידאו

טיפ

מספר 666 (שבת, 19/05/2007 שעה 18:09)

לאחרונה היה הקולנוען אייל סיוון מעורב בשערורייה סביב ההצעה לתת מימון לסרט שהציע על תפוזי יפו כסרט שייצג את ישראל בחגיגות שנת השישים לקיומה. האפשרות הזאת הביאה לסערה וכעת הנהלת אחת הקרנות המממנות המעורבות החליטה שלא לתמוך בסיוון והוא עצמו החליט בתגובה למשוך את הצעתו.

זאת אינה השערורייה הראשונה שבה היה מעורב סיוון הידוע בדעותיו האנטי קיצוניות (ויש שיגידו אנטישמיות) קיצוניות. בעבר היה מעורב בשערורייה סביב סרטו הספציאליסט ששחזר את צילומי משפט אייכמן.

היו שהעלו את סיוון על נס כמי "שהציל את צילומי משפט אייכמן שהזנחו בידי הארכיונים" בעיקר בהסתמך על טענותיו שלו.

אחרים כמו חוקר תולדות הקולנוע הישראלי ומי שהיה מנהל הארכיון של סטיבן שפילברג שבו מצא סיוון את הצילומים הילל טרייסר טוענים שסיוון הוא שקרן וזייפן שסילף את העובדות והצילומים ויצר סרט שכל קשר בינו בין דוקומנטאריות הוא מקרי בהחלט.

להלן מאמרו של הילל טרייסר בעניין במיוחד עבור אתר זה.

מאמר המעלה שאלות מעניינות עד כמה יכול קולנוען להרחיק לכת כאשר הוא יוצר סרט שאותו הוא מגדיר כ"דוקומנטרי".

אייל סיוון אייכמן שקרים ווידאו טיפ

<http://www.notes.co.il/eshed/32228.asp>

על האופי הלאומי

mousomer (יום ראשון, 20/05/2007 שעה 11:59)

כמו לא מעט מהמגיבים כאן, גם אני זוכר כיצד בבית הספר התיכון שבו למדתי, לימוד השואה הפך לאינדוקטרינציה גזענית. "האופי הגרמני", כך למדנו, איפשר את הזוועה, כי "יש משהו חיייתי בגזע הגרמני". אני זוכר היטב את הזלזול והזעם שהופנו לעברי כשהתלוננתי בפני המורה שהוא בסך הכל מחליף תורת גזע אחת ("היהודים נחותים") באחרת ("הגרמנים רעים").

לקח ראשון: גזענות היא כנראה אוניברסאלית. גם אנחנו גזענים.

כשהייתי בצבא (גם בסדיר וגם במילואים) התוודעתי לשנאה גזענית ברמות שהפתיעו אותי. לא מעט מחברי לגדוד המילואים היו שמחים להקים מחנות השמדה לערבים ולשמאלנים (כמובן, זה לא אישי. "אתה דווקא בסדר" היו אומרים לי. "אותך אנחנו לא רוצים להרוג. רק את השמאלנים הרעים").

כן, שמעתי חלומות כאלה גם מאנשים חביבים מאוד ומשכילים מאוד. אנשי היי-טק, עורכי דין, מורים.... ולא, אני לא מגזים. אני מדבר על אנשים משכילים וחביבים למדי שמסוגלים לשבת ולדבר ברצינות תהומית על השמדה שיטתית של שמאלנים ושל ערבים, ובעיקר של יהודיות שמקיימות יחסי מין עם ערבים.

לקח שני: רעיונות רצחניים וגזעניים קיימים גם כאן.

מצד שני, עם כל גילויי השנאה והגזענות שראיתי כאן בארץ, רמת האלימות והגזענית בארץ נמוכה להדהים. עם כל ביטויי השנאה שחברי למילואים ביטאו, יכולת לחשוב שהם ישמחו לרצוח כל ערבי שיזדמן להם לראות. אבל בכל שנותי בצבא לא ראיתי ולו התעללות אחת. אני בטוח שיש מקרי רצח והתעללות, אבל הם יוצאים מן הכלל. אני לא טוען שזה תענוג גדול להיות בן מיעוטים בארץ ישראל. אבל בפועל הגזענות שלנו הרבה פחות אלימה מהגזענות במזרח אירופה, למשל.

לקח שלישי: יש גזענות "תיאורטית", ויש ביטויים מעשיים של גזענות. בין התיאוריה הגזענית למעשה יש מרחק גדול.

לכן השאלה העיקרית היא זו:
מה גורם לאומה לממש את החלומות הגזעניים שלה?

אני סבור שיש לי ראשי פרקים של תשובה. למי שמעוניין לקרוא, אני ממליץ בחום רב מאוד על הביוגרפיה החדשה של היטלר, שחיבר סר איאן קרשאו.

http://www.dbook2.co.il/product.asp?pf_id=000320020707&category_id=0 אבל קריאה מרתקת. כ-1000 עמודים בסך הכל, אבל קריאה מרתקת. לקרשאו יש מספר נקודות רלוונטיות.

- העם הגרמני ברובו רצה דמוקרטיה עם גוון סוציאליסטי. הסוציאל-דמוקרטים היו הרוב בפרלמנט במשך רוב שנות הרפובליקה. אבל האליטות סלדו מן הדמוקרטיה. הנשיא הינדנבורג בעצמו היה בטוח שדמוקרטיה מתפקדת היא דבר מסוכן הרבה יותר מהמפלגה הנאצית. התעשיינים, הצבא, הפקידות הממשלתית - כולם שנאו את הרעיון הדמוקרטי. הפחד מן "השמאל" הדמוקרטי היה גדול מדי. משך רוב שנות הרפובליקה, שלטה ממשלת מיעוט שמרנית באמצעות צווי חירום שנועדו לנטרל את הרוב בפרלמנט. הרעיון הדימוקרטי תפס היטב אצל העם הגרמני, אבל לא אצל האליטות השולטות.
- מדהים עד כמה הסוציאליסטים עצמם היו נכונים לוותר על השלטון. השמאל הדמוקרטי קיבל על עצמו את כללי המשחק, והתנהג ב"אחריות לאומית" בזמן שכל שאר השחקנים בפוליטיקה הגרמנית רימו, כופפו את הכללים, והשתמשו באלימות פוליטית. בזמן שחברי המפלגה הסוציאל דמוקרטית מושלכים לכלא, ראשי המפלגה התנהגו כאילו מדובר במשבר פרלמנטרי ותו לא. האיגודים המקצועיים העדיפו לגלות "איפוק" ו"אחריות" ולא לפגוע במשק באמצעות שביתות, בדיוק בזמן שבו שיתוף הפעולה שלהם היה דרוש על מנת לחסל אותם.

- אחרי התבססות המפלגה הנאצית בשלטון, התוצאה המיידית היתה אנרכיה שלטונית. כלומר, אין שום תיאום בין זרועות שונות של הממשל. היטלר יצר שיטה של "הפרד ומשול" בין זרועות השלטון הגרמני. התוצאה היא, שהדרך היחידה לעשות משהו ברמה הלאומית היתה לפנות ישירות לפיריהר. היטלר עצמו היה שמח מאוד לאשר תקציבים וסמכויות (מוגבלות) לכל פרוייקט - בתנאי שהפרוייקט הזה מפריע לפרוייקט אחר או למערכת אחרת. המטרה היתה למנוע יצירה של מוקדי כח. הצבא הוא מוקד כח? אז נקים 3 גופים מתחרים עם סמכויות מקבילות שיתחרו בו. איאן קרשאו טוען שגם המערך הגדול של מחנות ההשמדה לא היה בעיני היטלר אלא אמצעי נוסף להגבלת כוחו של הצבא (זאת לא הסיבה היחידה. ואני חוטא כאן בפשטנות יתר. מה לעשות, קשה לסכם 1000 עמודים בתגובה קצרה כל כך). כמובן, האנטישמיות הפרועה של היטלר היתה רלוונטית. אבל בין אנטישמיות לבין המשדה שיתית של 6 מליון יהודים יש פער די גדול. את הפער הזה מילא בעיקר הימלר, שהקים את מחנות ההשמדה כדי שגם הוא יוכל לעמוד בראש "פרוייקט בטחוני" גדול.

לסיכום - אם יש משהו בטעונום על "האופי הגרמני", הוא חל בעיקר על השמאל הגרמני. לא על האליטות ולא על הימין הקיצוני הגרמני. יכול להיות שיש משהו ב"אופי היהודי" שמונע מהגזענות שלנו להתבטא באופן אלים, אבל אני חושד שהמערכת הדמוקרטית שלנו חשובה הרבה יותר. בארץ, כאשר גדוד מילואים מתפרע ומכה מפגינים, אפילו הפרקליטות נכנסת לתמונה. בגרמניה הנאצית, זרוע אחת של הממשל לא יכולה להתערב מעשיה של זרוע אחרת.

על האופי הלאומי

האייל האלמוני (יום ראשון, 20/05/2007 שעה 12:31)

בתשובה לmousomer

רק לפרט מסויים בדברך: יש בארץ גילויי גזענות קשים, אבל בבית הספר התיכון בו למדתי לא דובר על "האופי הגרמני", לא על "משהו חייתי בגזע הגרמני" ולא שום דבר בסגנון הזה. מעניין אם החוויות שלך מלימוד השואה בתיכון הן היוצאות דופן, או החוויות שלי. האיילים/ות מוזמנים לספר את מה שזכור להם בקודה זו.

על האופי הלאומי

[ראובן](#) (יום ראשון, 20/05/2007 שעה 12:48)

בתשובה להאייל האלמוני
גם אצלי לא, אבל זה היה מאוד מזמן. חוץ מזה, התגובה היא נראית לי קצת טרולית.

על האופי הלאומי

[mousomer](#) (יום ראשון, 20/05/2007 שעה 14:10)

בתשובה לראובן
טוב, אולי הרטוריקה שלי היתה קצת מוגזמת. ההערות על "האופי הגרמני" היו של המורה לתנ"ך בדיון ביום השואה. זה היה שיעור יחיד, ולא ראיתי הערות כאלה בספרי הלימוד הרשמיים של משרד החינוך, ולא שמעתי הערות כאלה מהמורה להיסטוריה. אבל השיעור ההוא בתנ"ך נחרט היטב בזכרוני. אני בעיקר זוכר עד כמה ההערות הגזעניות שלו נשמעו הגיוניות וטבעיות באזני שאר הכיתה.

על האופי הלאומי

[ראובן](#) (יום ראשון, 20/05/2007 שעה 14:17)

בתשובה לmousomer
מורה אחד, שעור אחד. יכול להיות שגם בצבא לא נתקלת בכל כך הרבה פיינליסטים (אנשי היי-טק עורכי דין, מורים לתנ"ך)?

על האופי הלאומי

[mousomer](#) (יום ראשון, 20/05/2007 שעה 15:06)

בתשובה לראובן
ארבעים זה מעט?

על האופי הלאומי

[ראובן](#) (יום ראשון, 20/05/2007 שעה 15:12)

בתשובה לmousomer
40 עורכי דין? התחלה טובה.

על האופי הלאומי

[איציק ש.](#) (יום ראשון, 20/05/2007 שעה 17:11)

בתשובה להאייל האלמוני
אני יכול להעיד על הדרך בה למדתי לפני הרבה שנים ועל הדרך בה לימדתי. אני מסכים שיש מורים שטחיים, קצת בורים ובעיקר נסחפים, אולי בלי להרגיש, לדומוניזציה של הגרמנים. לא בצורה שעשו הנאצים ליהודים (גם לאחרים), אבל הפקעת הגרמנים לפני ובזמן מלחמת העולם השנייה מהמין האנושי. מי שעושה תהליך כזה שלא יעסוק בהיסטוריה אלא בתחומים אחרים.

באמת? הכי קולנועי?!

טלי (יום ראשון, 27/05/2007 שעה 0:10)

זה הסרט הכי קולנועי שראית?

אני לא מאמינה לך.
מה שכתבת אישר לי שוב שפוסט מודרניזם כמו שלך הוא בדיוק כמו פוריטניות דתית עדוקה שני קצוות של אותה משוואה. שבשניהם המעשים מאבדים את המשמעות

שלהם. למה? כי כולנו חיות כולנו עבדים חסרי אונים ליצרים שלנו כולנו גם מתמודדים איתם בצורה דומה כי להגיד שאנחנו חס וחלילה שונים אחד מהשני- זאת גזענות לשמה.
אצלך השואה איבדה את המשמעות שלה כי היא מעשה של חיות, חיות שהם כל בני האדם. אצל חלק מהחרדים השואה איבדה את משמעותה כי היא מעשה האל.

קודם כל בסרט הזה באמת נאמרו שקרים. באמת נערכה עריכה מניפולטיבית ושיקרית. האים יש לזה משמעות לדעתך?
החובה שלי היא להזהרות עם אייכמן, להבין שאם הייתי במקומו

יכול להיות שהייתי עושה אותו דבר, אבל עדיין לתלות אותו.
כי המוסר קיים בשביל שנשאף אליו,

חובתה המוסרית של מדינת ישראל היא להגיד "אנחנו לא היינו עושים שואה" גם אם הידע שלנו בפסיכולוגיה מלמד אותנו שיכול להיות שזה שקר.

אם ישאלו אותך האים תבצע מעשה לא מוסרי כמו טבח ותגיד "יכול להיות" אז אתה אדם שפחד מהיצר של עצמו, חלש ופחדן וכנוע ומת.

אה ו

טלי (יום ראשון, 27/05/2007 שעה 0:19)

בתשובה לטלי

סרטים יותר קולנועיים שנעשו לגבי השואה ומלחמת העולם השניה:
הקונפורמיסט של ברטולוצ'י
רכבות לילה של פון טרייר
שואה של קלוד לנצמן
סתם זה מה שעלה לי, תראה אותם ותגיד לי מה יותר "קולנועי"

מערכת האייל הקורא אינה אחראית לתוכן תגובות שנכתבו בידי קוראים.
© כל הזכויות שמורות
<http://www.haayal.co.il/>